

REALITATEA

Ilustrată

LEI 1 ●

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ANUL V. NR. 289

11 AUGUST 1932

IN AMURG, PE MARE

(Foto-Berman-Realitatea)

Monetele chinezești sunt cele mai vechi

Încă de acum treizeci de secole circulau în comerțul chinezesc monete de metal, desigur străbunele napoleonilor, galbenilor, lirelor, francilor și leilor de astăzi.

Piese de bronz și alamă semănau foarte puțin cu micile discuri ale etaloanelor universale moderne, dar făceau totuși foarte bine oficiul de monedă. Prezenta o mare varietate de aspecte, fiind modelate în diversele forme ale obiectelor pe care erau destinate să le cumpere. Închipuiau astfel cuțite, paravane, umbrele, evantaie etc. În viața simplă a Chinei de până acum o mie și mai bine de ani, acest ciudat sistem monetar a adus o arecare înlesnire schimbului de mărfuri, dar dezvoltarea comerțului a împus înălțurarea lui și punerea în circulație a unor bucățele, tot de metal, pătrate sau rotunde, cu mult mai ușor de mână.

Inscripțiile pe care le poartă ciudatele monete, reflectă avansata civilizație și cultură pe care chinezii o atinseseră cu mult înainte de ivirea civilizațiilor grece și romane.

Howland Wood, curatorul societății americane numismatice, foarte documentat asupra monetelor vechi și moderne, spune că primii bani întrebuiți de rasa omenească se prezentau sub forma unor bucăți de metal tăiate la întâmplare și purtând o simplă pecetie. În cele mai multe cazuri erau niște sfere grosolane.

Cu vremea, moneda devine din ce în ce mai plată și mai circulară, întrucât oamenii încep să-și dea seama că în felul acesta, banii sunt mai ușor de manipulat, dar asta se întâmplă în vremuri relativ moderne. Deși multe rase vechi, inclusiv Egiptenii, Grecii și Romanii aveau monete similare celor de astăzi, piesele lor erau rareori perfect rotunde, având în marea majoritate o grosime și greutate inutile.

Orientul pare să fie partea lumii unde au circulat cele mai ciudate monete și sub cea mai mare varietate de forme dar mai toate țările au avut epoci ale căror monete par străni în comparație cu cele de astăzi.

Suedia, de pildă întrebuița în acest scop, prin secolul al XVII-lea și al XVIII-lea plăci de aramă, de vre-o 75 cm. lungime, 30 cm. lățime, cântărind vre-o 48 pfunzi (21 kg.).

Central University Library Cluj

ASPECTE și OAMENI DIN JAPONIA

Doă fotografii frumoase din țara crisantemelor : o imagine a stradei, în timpul verii, la Tokio și masa într'o grădină de copii niponi.

(Fotografii „Don Gato” exclusive pentru Reația).

Artistele noastre

Domnișoara Nutzi Penescu-Liciu, prima balerină la Opera Română din București, a fost remarcată de criticii străini și angajată pe timp de șase luni la opera din Haga.

Artista Voluntaru pe plaja dela Movilă.

Prietenii revistei noastre ne trimit o fotografie luată la plaja Mamaia.
(Foto Păsculescu, Constanta).

Fotografiile luate la olimpiada batcană din Belgradă înjășișând două jaze din matchul de foot-ball, Jugoslavia-România.

Jaqueline Nonrrit, o fetiță de 10 ani, de origină română, este apreciată de criticii muzicali ai Europei, drept un fenomen și supranumită „Minunea pianului”.

Un cititor, prieten al revistei noastre, d. L. Chivu, ne trimite fotografiile pe care le publicăm mai sus, luate la o vânătoare în Africa, la care a participat, în Congo-ul belgian la Mabengo și Lubero.

Doșoara Annie Morărescu, care a fost aleasă prima la un concurs de frumusețe local, organizat de vizitatorii Movilei.

Vreți să uitați de criză?

Vreți să găsiți un refugiu pentru necazurile zilei?

CITIȚI excelența revista

MAGAZINUL

al cărui număr pe luna AUGUST a apărut azi

MAGAZINUL

Nr 20 pe August conține bucăți sentimentale, nuvele șguduitoare, schițe vesele, humor, discuții științifice, reportajii, cancanuri, aventuri detectivice, etc., precum și minunate fotografii.

100 pagini 30 lei

Reuma-

ticii și suferinții de nervi, laudă în unanimitate efectul rapid și sigur al tabletelor Togal. Togal-ul elimină germeii bolilor pe cale naturală, dizolvă acidul uric și este în mare grad bactericid. Peste 6000 atestare medicale! O încercare vă va convinge! Insistați asupra Togal-ului, nu există ceva mai bun! La toate farmaciile. Lei 52—

Togal

AVEM ȘI NOI AMERICANII NOȘTRI DIMITRIE POPIANU 'SFIDEAZĂ' MOARTEA

PROVINCIA începe să ne ofere numere de senzație. Acolo unde viața se scurge într'un tempo lent, în pofida rutinei caracteristice, temperamentele ieșite din comun își afirmă personalitatea, impunând puncte de vedere care se izbesc cap în cap, cu atmosfera de persistent arhaism.

Copilul unui profesor nu urmează linia de conduită a semenilor de vârsta lui. Incheieturile trupului abia au prins să i se închege și el a și început să facă tumbe, cu capul în pământ, spre hazul și admirația tovarășilor de joc, care-l înconjoară. Nu se oprește însă aici și delă micul trapez din grădina casei, trece la cel al liceului. Parapetul Oltului începe să-l cunoască. La cinsprezece-douăzeci metri înălțime deasupra valurilor spumegoase băiatul face acrobații de dragul cărora viața îi este expusă la fiecă pas. Cei cari au călătorit prin frumoasele regiuni ale Bistriței vâlcene nu se poate să nu-l fi întâlnit și să nu fi rămas muși de spaimă, în fața săriturilor peste locuri prăpăstioase și a figurilor de echilibru, la înălțimi uluitoare. Incetul cu incetul familia s'a obicinuit să-l socotească ca și pierdut. La despărțire, când îl sărută, mamei i se pare că este pentru ultima dată.

După bacalaureat tânărul s'a înscris la Academia comercială. Acum e în anul al doilea și în același timp și elev al școlii de pilotaj.

L-am cunoscut la secția noastră fotografică. E un băiat de douăzeci de ani, cu chipul bronzat de soare și musculatura trupului fibre de oțel.

Îl întreb ce l-a împins să persevereze, cu atâta elan, în echilibristică.

Fotografiile pe care le publicăm în aceste pagini arată îndrăzneala, sângele rece și precizia de care poate da dovadă tânărul student Tity, cum e numit de către prietenii și colegii.

— Am avut măestri desăvârșiți.
— Anume?
— Renumitul Douglas, apoi Harry Piel și Tom Mix (celebrul călăreț mexican).

Am izbucnit în răs.
— Vasăzică te poți socoti într'o oarecare măsură opera filmelor de senzație?

— Pe lângă aceasta e și ceva ereditat în familia noastră. Toți sunt buni gimnastici. Sunt singurul însă care am abordat extravaganțele sportive gen american.

Pasiunea mea e în special pentru înălțime. Nu trece o zi în care să nu jonglez într'o cât de mică măsură cu viața. Deaceia poate că nici nu voiu sfârși cu bine.

Dar nu! tânărul a făcut o glu-

mă. Citești aceasta în figura zâmbitoare de siguranță și încredere. Știe c'a ajuns să lucreze c'o precizie indiscutabilă. Își încearcă nervii făcând echilibristică pe marginile unui pod, în timp ce pe dedesupt rapidul trece în goană vertiginoasă.

Cât despre acrobațiile pe tren sunt lucruri ușoare, obicinuie pentru el... Ca cel mai rutinat actor de film de senzație poate sări de pe acoperișul unui vagon de tren în viteză, pe alt tren sau într'un automobil. Foarte adeseori cei cari asistă la astfel de acrobații îl cred la început atins de alienație mintală. Dar odată cu lămurirea vine și atmosfera de veselie și admirație.

— Și care îți este ținta?... l-am întrebat pe curajosul tânăr.

— Filmul și aviația în primul rând. Doresc să fac acrobații la trapez, pe avion, la primul meeting ce se va organiza la noi. Am căpătat chiar aprobarea forurilor competente. După reușita celui din față voi lucra și pe la meetingurile străine.

— Dar cu școala ?

— Imi voi da toate silințele să-mi iau și licența. Pentru mulțumirea alor mei și siguranța că într'o zi imi va servi, atunci când fiind stăpân pe o situație materială voi renunța la viața plină de riscuri a acrobatului.

— Ah vasăzică totul e numai un scop ?

— Poate....

Tânărul nu mărturisește nici de astădată adevărul. Visează să câștige bani mulți, dar știe că nu se va putea desobocinui de această ciudată meserie, de care își simte sângele pătruns, încă dela cea mai fragedă vârstă. Doza de frumusețe și de beție îndrăzneță a unei figuri acrobatică trăiește în el, în toată plenitudinea, iar spectatorilor li-e dat să privească numai originalitatea imaginii.

Titu Popianu este jucăria pasionantă a unui dor îndrăzneț dezbrăcat de banalitatea zilnică. Acolo sus în imperiul nemărginirii se simte la largul lui și poate că nu va trece vreme îndelungată când terminând școala de pilotaj, stăpân pe avion, va săvârși acte de curaj cari vor fi o faimă pentru noi toți. De altminteri țintește ca imediat după terminarea cursurilor de aici să urmeze o școală de specialitate străină, iar pentru scopul propus s'a și găsit să-l susțină un mare sprijinitor al aviației noastre.

MARGARETA NICOLAU

Excursiile „Realității Ilustrate”

Două zile într'o călătorie fără țintă Trenul Enigmă

Revista „Realitatea Ilustrată”, din indemnul d-lui general M. Ionescu, directorul general al Regiei Autonome C. F. R., a organizat pentru ziua de 13 August, prima excursie-enigmă.

În 14 August e Dumonică, iar a doua zi e sârbătoare, fiind Sfânta Maria. În consecință, sunt două zile libere, în care timp se va putea face această excursie, care, neîndoios, va fi minunată, nu numai prin ineditul ei, dar și prin ruta care a fost aleasă, așa fel încât să treacă prin cele mai frumoase colțuri ale țării. Într'adevăr, drumul întreg e de 1200 de kilometri, călătoria se va face mai ales noaptea, așa ca excursioniștii să se poată opri

câte patru-cinci ore, în cele șase localități importante și pitorești, ce urmează a fi vizitate.

Trenul e format din vagoane cu paturi și un vagon-bufet, cu prețuri populare, un vagon de bagaje și are iușeală de rapid.

Călătoria se va face în cel mai perfect confort, și participanții la această excursie, sunt rugați să vie pregătiți și pentru munte și pentru mare.

Plecarea se va face în grup, cu autobuzele dela redacția revistei „Realitatea Ilustrată”.

Prețul excursiei e de 680 lei de persoană, în care preț se cuprinde autobuzul, drumul complet și vagonul de dormit. Înapoierea va fi Luni 15 August, noaptea.

București - Orșova - Ada Kaleh Cazane - Băile Herculane

Desigur că cea mai frumoasă excursie dintre cele organizate de revista „Realitatea Ilustrată” este cea proiectată pentru săptămâna viitoare, la Băile Herculane.

Plecarea se va face din Gara de Nord, Dumonică 14 August, la orele 6 dimineața. Sosirea la Orșova va fi la orele 13.30. La Orșova excursioniștii vor putea face bae în Dunăre și vor lua masa, la restaurantul de pe țărmul fluviului. La orele 17 vaporul „Grigore Manu” va sosi din T-Severin, spre a lua pe excursioniști și a-i conduce la pitoreasca insulă Ada Kaleh, așezată în mijlocul Dunării. Sunt rezervate două ore pentru vizitarea acestei insule, unde cei 700 de locuitori au drepturi speciale de fabricare a țigărilor, din tutunul pe care îl cultivă. Se va vizita geamia, unde se găsește cel mai minunat covor din țară și vechea cetate medievală. La orele 19 vaporul va pleca din nou la Cazane. Excursioniștilor li se va servi masa pe vapor. Vaporul va parcurge drumul până la Cazane și se va înapoia la Orșova, la orele 22. Dela Orșova excursioniștii vor pleca cu trenul până la Băile Herculane și de aci vor fi conduși cu autobuze la hotelurile din stațiune, unde li s'au rezervat camere. A doua zi, Luni, excursioniștii o vor petrece în Băile Herculane, unde vor lua cafeaua cu lapte și masa de prânz, vor vizita instalația băilor cu ape termale, minunate pozițiuni, de pe valea Cernei: Peștera hotilor, Crucea Ghizelei, La Poiană, Cascada Cernei și locul numit „Cele șapte isvoare”. După amiază la orele 15 excursioniștii vor pleca cu autobuzele la gara Băile

Herculane și de aci, cu trenul special, la orele 16 se vor înapoia la București. Masa de seară se va servi în vagoane.

Dunărea la Cazane.

Prețul total al excursiei, în care se cuprinde: drumul cu trenul, cu vaporul, autobuze, hotel la Băile Herculane și toate cele cinci mese din ziua de Dumonică și Luni, e de 660 lei. Inscriserile se primesc la Administrația revistei „Realitatea Ilustrată”.

București - Constanța - Mamaia și înapoi

Cu prilejul extraordinarelor serbări ale Marinei, care au loc în ziua de Luni 15 August a. c. (S-ta Maria) la Constanța, la care participă și M. S. Regele, „Realitatea Ilustrată” organizează

o splendidă excursie cu plecarea din București, gara de Est (Obor) la orele 5 dim. și înapoierea în aceeași seară la orele 24.

Trenul special al „Realității

Ilustrate” cu mers rapid, pleacă anume la această oră matinală, ca să ajungă la plaja Mamaia pe la orele 9 jum. dimineața.

După amiază excursioniștii vor participa la serbările Marinei.

Costul acestei excursiuni, dus

și întors, inclusiv masa dela prânz și taxa de bae la Mamaia, este de lei 290 de persoană.

Numărul excursioniștilor este strict limitat la 500.

Inscriserile se primesc zilnic la ad-ția revistei „Realitatea Ilustrată” str. C. Mille 5-11.

O săptămână la Budapesta-Viena

Cu prilejul Târgului de Mostre din Viena, care se deschide la 4 Septembrie, revista „Realitatea Ilustrată” organizează o excursie Budapesta-Viena, cu plecarea din București în ziua de 3 Septembrie a. c., dimineața. Călătoria se face cu tren special-rapid.

Sosirea în Budapesta va fi în aceeași zi la orele 11 seara. Excursioniștii vor fi conduși dela gară cu autobuze la hotelurile de primul rang, unde vor fi găzduiți. În ziua de 4 și 5 Septembrie a. c. se va vizita Budapesta sub conducerea călăuzelor câte una la fiecare grup de 70 persoane.

Mesele se vor servi la restaurantele cele mai bune.

În ziua de 6 Septembrie, dimineața, excursioniștii vor ple-

zile, se vor face plimbări, vizitarea orașului, a Târgului de Mostre și se vor organiza petreceri și distracții pentru toate grupurile de excursioniști (câte 70 în fiecare grup).

Înapoierea în București va fi la 9 Septembrie, seara.

Prețul acestei excursii, în care se cuprinde pașaport și vize, călătoria cu trenul și autocarele, găzduirea și toată întreținerea, este de 2920 lei de persoană.

Grație unor aranjamente speciale, revista „Realitatea Ilustrată” a putut obține maximum de confort pentru minimum de cheltuială, și astfel se explică prilejul rar pe care-l oferim cititorilor noștri, de-a face o excursie minunată, pe un preț foarte mic.

Pentru pașaport sunt necesare actele: identitate și naționalitate. Bărbații mai au nevoie de un certificat din partea cercului de recrutare. Ofițerii de rezervă pot prezenta în locul oricăror alte acte, jivretul cu ultima viză. Minorilor le trebuie consimțământul părinților. Odată cu actele se vor prezenta și patru fotografii.

Inscriserile se primesc până în ziua de 20 August, la administrația revistei „Realitatea Ilustrată”, str. Const. Mille 7-9, unde se va prezenta și bonul de excursie publicat în pagina 31 a revistei.

Sub numărul 146

Biblioteca «Dimineața» publică un volum de nuvele originale ale d-lui Eug. Ioureaul:

Omul care și-a pierdut norocul

Răsbunarea lui A. i. Apostolul, etc

ONDULAȚII NATURALE

Acasă fără Frizer fără fier, papillote etc. simplu cu bonă ondulatoare, Ondula (patent) Model Nou cu fixativ. Rezultat garantat. Economic de timp și bani.

Întotdeauna bine și frumos ondulată. Ține timp îndelungat! Compl. Lei 140. — Depozit „OPAC” Gale-riile Blanduziei (etaj). București, Str. Doamnei, 7.

Albumul de fotografii al „Realității Ilustrate”

Pentru toți tinerii cititori ai „Realității Ilustrate” pregătim o surpriză: un concurs pe atât de distractiv, pe cât de util și unde cei cari vor dovedi oarecari aptitudini în arta fotografiei, vor putea participa la premii în valoare de 30.000 lei.

În numărul viitor vom da toate amănunt-le referitoare la acest album de fotografii.

PLAJA DIN MANGALIA

Lumină, aer, apă: în timpul verii aspectele de plajă sunt atât de variate, de pitorești, încât oferă fotografului o serie nesfârșită de subiecte.

(Foto I. Berman).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

WRAMURI PERICUTE

IN zilele străbunilor noștri, azurile de nebunie erau foarte frecvente; statisticele dovedesc chiar că procentul celor cari-și pierdeau rațiunea era cu mult mai ridicat, decât cel din epoca noastră, dar dacă considerăm aspectele vieții de pe atunci, ne cuprind mirarea că n'au înnebunit cu toții.

Tratamentele afecțiunilor cerebrale diferiau de cele descrise în primul capitol al acestei serii de articole, dar erau tot atât de îngrozitoare.

Faimosul ospiciu Bedlam: nu există în toată Londra o clădire ale cărei ziduri să fi văzut mizeria și cruzimea sub o formă mai atroce. A fost dărâmat, nu se știe, dar locul unde se ridică a rămas ca o mârurie a stupidității și cruzimei omenului. Lordul Komermerie l-a cumpărat pe un preț de șapte milioane și jumătate dotări și intenționează să iacă aici un parc, care să poarte numele mamei sale.

Spitalul s'a mutat într'alt punct, situat în suburbiile Londrei, dar istoria vechiei instituții nu se va șterge niciodată, din amintirea londonezilor. A fost ridicat în 1246, sub domnia lui Henric al III-lea și denumit Bethlehem Hospital, care-a devenit curând Bethlem și în cele din urmă Bedlam.

Vechia atitudine biblică față de demență: „Nebunul trebuie bătut”, și-a găsit o entuziastă aplicare, secole la rând, între zidurile Bedlamului. Felul în care erau priviți nenorociții loviți de vre-un dezechilibru nervos, se reflectă în faimoasele statui „Melancolia” și „Nebunia Furioasă”, cu care marele sculptor Sibber decorează masivele porți de metal ale ospiciului, pe la 1680. Ambele îți dădeau impresia unor arătări de vis de groază și satirizau suferințele celor adăpostiți în ospiciu — un punct de vedere profesat pe atunci de întregul public.

La muzeul istorico-medical Wellcome, din Londra, puteți vedea o uimitoare colecție de instrumente de tortură, presiune și cruzime, ce se întrebuntau zilnic, la scoaterea ideilor smintite și perverse din capetele și trupurile pacienților. Sunt acolo un fel de haine de fier, destinate imobilizării totale a mișcărilor, gulere de metal, cătușe, lanțuri pentru picioare și mâști de fier, ce se fixau pe fețele nebulilor, cari se repezau să-și muște infirmierii.

Nu vă veți mai mira că aceste ziduri au văzut scene indescrivibile și de necrezut, când veți afla că pe la 1815 chiar s'a făcut uluitoarea descoperire că chirurgical șef a sute de pacienți era el însuși un nebun furios. Timp de zece ani acest dement a putut da joc liber mâinilor sale, făcând cele mai monstruose experiențe, asupra nebulilor pe care-i avea în tratament. În interesantul său volum, „Capitole din Istoria Demeției

in Insulele Britanice” doctorul Daniil Hack Tuke ne dă prețioase relații asupra tratamentului medical-superstițios, ce se administra dementului, până mai acum un secol. Ne spune astfel, că atunci când se observa că un copil prezenta simptomele unei apropiate nebunii, se obișnuia a se strecura creierul unei capre de munte, printr'un inel de aur și se da apoi copilului să-l înghită. Carnea de lup trecea drept un remediu de-o remarcabilă eficacitate, în cazul nebulului adult. Multe alte tratamente, tot atât de stupide, erau cunoscute și utilizate de doctorii însărcinați cu îngrijirea milor de nenorociți ai Bedlamului.

Dăm mai jos câteva din prescripțiunile medicale standard, pentru nebunii de atunci:

„Pune o copaie cu apă rece, toarnă în lichid trei pahare din-

de pereții celulelor, sau de paturile lor, unde zăcea pe paie murdare și foarte adesea fără învelitori, chiar în toată iernea. E greu de înțeles la ce și cum de mai continuau să trăiască pensionarii acestor aziluri.

Tot în această ordine de idei, savantul notează că în 1863, cu ocazia unei anchete făcute la ospiciul Bedlam, s'a desgroat din cimitirul alăturat scheletul unui pacient, având încă asupra sa grelele lanțuri de fier, pe care infirmierii neglijaseră să i le scoată, după moarte.

În 1403, când Bedlam sau Bethlem — cum i se spunea pe atunci, întrucât fusese mai înainte mănăstire — deveni ospiciu de nebuni, totalul echipamentului pentru tratarea lor consta, pentru primul an, din șase lanțuri de fier, patru perechi de cătușe și două perechi de butuci. În 1675 însă, spitalul

coperi că numeroși pacienți erau legați în permanență cu lanțuri și uneori complet imobilizați, prin fixarea brațelor dealungul trupului cu ajutorul unor cordoane sau tunici de metal. S'a mai aflat tot atunci că nu trecea zi dela Dumnezeu fără ca opt-zece bolnavi să nu fie legați în lanțuri unul de altul, în jurul unei mese, într'o stare de desăvârșită nuditate, cu motivarea că de n'ar fi fost legați și-ar fi sfâșiat vestimentele de pe ei. Se mai aflau în acest ospiciu vre-o douăzeci de pensionari, cari n'aveau voie să-și părăsească paturile decât trei zile pe săptămână și atunci numai când nu mâncau carne. Între aceștia, excepțional de tragic era cazul unei femei, care zăcea legată în pat de opt ani. O altă femeie, fu închisă într'o cocină de porci, pentru că azilul se suprapopulase. Era ținută aci

Colecția de instrumente de tortură dela Muzeul Wellcome.

tr'o infuzie de ierburi, scaldă totul în ea, apoi dă-i să mănânce anafură și usturoi și să bea o cană plină din infuzia de ierburi. La urmă de tot i se va administra un purgativ”.

Un alt tratament prevedea afundarea nebulului în apa unui puț, după care era lăsat, legat de mâini și de picioare pe ghizduri. Dacă bolnavul reușea să se elibereze, în timpul nopții, doctorul vedea în asta speranțele unei vindecări și repeta procedeul. Pentruca tratamentul să aibă rezultate cât mai rapide, țineau pacientul sub apă, până aproape de înecare și-l scoteau afară fără cunoștință.

În cursul Evului Mediu medicii atribuiau nebunia unui exces de fier în sânge — stare ce se datora după ei unei intervenții diavolești și găsiu că o biciuire bună, ar fi fost cel mai bun mijloc de-a scăpa trupul victimei de anormalele manifestări. Înainte de biciuire pacientul era încărcat de lanțuri grele și aruncat într'o cameră întunecoasă lipsită de aer.

„Cea mai mare nenorocire ce putea să cadă pe capul unui om — spune doctorul Tuke — era să fie internat în ospiciu. Infirmierii îl tratau cu o brutalitate animalică, legându-l cu lanțuri

fu mărit, pentru a putea cuprinde 150 de pacienți.

La 1815, un comitet de anchetă a găsit aci un nenorocit de nebun, anume Norris, imobilizat de-un guler de fier, ce-i încercuia gâtul și era legat de o frânghie de metal, fixată de capătul patului pe care zăcea; o ramă de fier îi cuprindea trupul trecându-i de umeri și având de o parte și de alta deschizături pentru brațe, în timp ce un alt lanț făcea legătura între glesnele pacientului și celalt capăt al patului.

Un oarecare Dr. Fallows dela acest ospiciu, emitea următoarea teorie asupra demenței: el credea ce-i drept că sediul ei era în creeri, dar continua să explice că acest organ era turburat de vapori negri, ce înfundau canalele mai fine, pe unde trebuie să se strecoare în voie instinctele animale și că sângele revoltându-se astfel, supraîncăleca viziunile creierului, sau printr'o circulație accelerată, producea amețeli și în cele din urmă, furii.

Pe la 1700, tot cu ocazia unei anchete, s'a găsit la Bedlam o serie de celule, patru la număr, având fiecare câte o suprafață de 2,4 m. p. ce erau ocupate de 13 femei. Mai departe, se des-

cu membrele legate în lanțuri, cu o greutate formidabilă în jurul trupului pentruca să nu se poată cățăra afară, iar între glesne îi fixaseră o bară de metal, cu ajutorul unor lanțuri prinse de cătușele ce-i încercuiau pumnii. Nemulțumiți cu această atroce severitate, infirmierii găsiu de cuviință s'o mai și bicuiască. Într'un alt salon, din 14 pacienți, doar unul singur avea mâinile libere și numai trei își puteau părăsi paturile.

Chiar în 1829, Lordul Shafetsbury, vorbind înaintea Casei Comunelor, declara că vizitase Bedlamul și că în primul salon în care pătrunsesse, găsiu nici mai mult nici mai puțin decât 150 de pacienți.

„Prezentau toate formele nebuniei — spunea el. O mare parte erau legați cu lanțuri dealungul pereților, unii melancolici, alții furioși, iar vacarmul ce domnia acolo era atât de formidabil, încât nu ne mai puteam înțelege cu doctorii și infirmierii. N'am mai avut nici când sub ochi atâta mizerie. Părăsind salonul acela, am intrat într'o curte destinată femeilor. Erau aci 15-20 de arătări omenesti, a căror singură îmbrăcăminte consta într'o bucată de

pânză roșie, legată cu ajutorul unei sfori în jurul mijlocului. La intrarea noastră, câteva începură să rădă, un răs ce te înfiora, târându-se pe genunchi căci lanțurile nu le permiteau să se miște altfel”.

Unii pacienți, bărbați și femei, era despuiți noaptea și puși să doarmă câte doi și trei chiar într'un pat, pe paiele murdare și risipite. Abia prin 1821, când se adăuga ospiciului o nouă aripă, se iau măsuri pentru separarea indivizilor de sexe diferite.

Foarte întrebuințat era la Bedlam un instrument ce aduce foarte mult cu zăbala calului și care băgat în gură, între dinți, era destinat să reducă la tăcere pacienții gălăgioși, în special femeile.

Ned Ward, faimosul istoric al secolului al XVII-lea scrie o dare de seamă asupra unei vizite făcute la Bedlam, în tovarășia u-

oarecare Haslam comuni: „ând unui comitet al parlamentului că Bedlamul nu mai avea în acel moment decât zece pacienți, în lanțuri.

„Extrema represiunilor o fac acum la noi cătușele” — spunea domnul Haslam — și lanțul ce leagă brațul de piciorul pacientului.

Un alt remediu era prescris precum urmează:

„Luați din gusa puilor de rândunică, câteva pietricele și băgați de seamă să nu atingă nici apa nici pământul și nici o altă piatră. Puneți-le pe nebun și imediat se va însănătoși”.

Sau „luați hameiu, puneți-l într'un vas, așezați vasul sub altar și citiți-i nouă liturghii, prăjiți-l apoi în unt și grăsime de oaie, adăugați sare, strecurată printr'o bucată de pânză și ungeți cu amestecul rezultat fruntea și ochii pacientului, afumându-l în același timp cu tămâie”.

că, relativ recentă, un tratament foarte frecvent pentru nebunie și care se practica în casă, era să se puie bolnavul cu capul sub un duș de apă, atât timp cât putea suporta

Se spunea prin 1800 că în insula Melista situată lângă coasta scoțiană, n'a existat om, care să nu fi fost atins de nebunie. Mai circula încă printre locuitorii acestei insule povestea lui „Murdoch nebunul”, care a trăit prin 1662. Pentru a-l lecu, prietenii săi, îi petrecură o frânghie în jurul trupului și-l legară strâns de pupa unei corăbii, pornind repede, cu viteză, pe mare. Cum Murdoch refuza să se afunde în apă îi apăsară capul, dar el se sbătea cu atâta frenezie, încât nu fu chip să-l răsbească. Ii legară atunci o piatră grea de picioare și când văzură că se menținea totuși la suprafață, prietenii tăiară frânghia ce-l lega de corabie și o luară grăbiți

ajunsă acolo prin cine știe ce altă împrejurare. Nebuni din toate colțurile ținutului erau lărași în acest cabinet improvizat. Medicul pipăia solemn capul pacientului, se făcea să identifice locul unde se găsea piatra și creșta pielea, în acel punct. Sângele curgea șuvoi, nebunul urla și în mijlocul acestei fierberii, chirurgul părea că extrage o piatră, pe care bineînțeles, o ținea pregătită dinainte, în mână. Avertiza apoi pe rude să nu se aștepte la vindecare decât după câteva zile; în acest răstimp, băciul lua sfârșit iar șarlatanul părăsia regiunea.

Leslie Foster directorul ospiciului din Richmond, arată într'o dare de seamă prin 1817, că vizitând o fabrică dintr'un mic oraș de provincie, gărise trei nebuni legați într'un singur pat. Într'un ospiciu din Irlanda spunea el mai departe, se aflau cincizeci de pensionari, bărbați și femei, închiși într'o încăpere mare, iar unul din nebuni era legat într'un pat, pe care-l împărția noaptea cu un cerșetor. Salonul era atât de tixit de paturi, încât cu greu te mai puteai mișca, prin el.

La Limerick găsisse treisprezece celule, ce adăpostiau treizeci și trei de nebuni și idioți. Cum unii erau primejdioși, infirmierii obișnuiau a le trece mâinile pe sub genunchi înfepnindu-le cu cătușe; le imobilizau glesnele între piroane și-i înfășurau în lanțuri, ca pe niște baloturi, legându-i în cele din urmă strâns de pat.

Dar nimic nu e mai deplorabil, continua raportul, decât modul în care e tratat nebunul, în casa unui țaran, unde bărbatul muncește toată ziua afară, pentru existență, iar femeea, absorbită de gospodărie, abia de mai îngrijește de copii. Când unul din membrii familiei înnebunește, singurul mijloc de a-l face nevătămător e să se sape în poduța colibeii o groapă, de-o adâncime ce nu permite unei persoane să stea în picioare, se ține deasupra un fel de grătar, pentruca nebunul să nu poată fugi, și-l silesc să stea astfel zi și noapte, până când moare.

* * *

Tristește evocări de până acum ne-au ajutat să ne dăm seama de neprețuitele îmbunătățiri pe care rapidul progres din ultimile decade le-a adus în viața noastră.

Ne rămâne să vedem care erau mijloacele de petrecere, de recreere ale fericitorilor noștri precursori, de acum un secol. S'a spus adesea și multă lume a crezut, că diversunile moderne sunt cu mult inferioare calitativ celor din spirituala și poetica epocă a bunicilor noștri.

Aristocrația avea călăria, croquet-ul, jescuitul și vânătoarea, la care se încingeau niște beții monstre.

Pentru burghezimea avută, erau luptele între cocoși, tauri, și luptele atleților de circ. Există ce-i drept și teatrul, unde se găseau locuri pentru toate pungile, dar ale cărui realizări erau cu mult sub producțiile moderne. Locul de întâlnire și distracție al omului sărac era cârciuma, adevărat focar de infecție.

Cert că cel care cunoaște realmente viața strămoșilor noștri și o mai dorește totuși, aparține vechiului și fericitului Bedlam.

E. A.

Printre alte tratamente, se obișnuia în Evul Mediu să se buge capul nebunului într'un cuptor fierbinte, pentru a-i arde acolo obsesiile.

nui prieten: „Mi-a părut la început că majestoasa clădire era palatul primarului — scria el — Apoi: „și zău cred că nebuni au fost acei cari au clădit un astfel de edificiu, pentru o adunătură de smintiji.

Am fost introduși printr'o poartă de fier și apoi printr'o altă baricadă de metal, unde zăngănitul lanțurilor, pocnetele ușilor trântite, țipetele și cântecul asurzitoare mi-au evocat viziuni de infern.

„Primul nebun, care mi-a ieșit în cale, era un individ vesel, purtând pe cap o tichie de paie. Mi-a spus că avea sub comandă sa o armată de vulturi și apoi plesnindu-se ușor cu mâinile peste cap, jură pe coroana sa din raze de lună, că avea să se războiască cu toate stelele cerului”.

Malcolm, scriitorul unei perioade ulterioare, făcea următoarea plângere: „Partea dinapoi a spitalului e prea aproape de stradă. Am fost extrem de rău impresionat de țipetele și extravaganțele suferinzilor, pe când treceam pe acolo. Faptul e deplorabil dar încă nu poate fi remediat”.

Condițiunile se îmbunătățesc totuși căci vedem în 1815 pe un

Se făceau asigurări că în starea bolnavului avea să se iviască imediat o îmbunătățire. Și mai erau alții cari credeau că cea mai bună metodă de leucire era să se ia pielea unui marsuin, să se facă din ea un biciu și să lovească pacientul, până la pierderea cunoștiinței.

La Cornwall se afla un lac mic, numit St. Nun's Pool, renumit pentru vindecarea nebunilor. Pacientul era plasat pe fărnc cu spatele spre apă și apoi, printr'o lovitură subită, era aruncat înapoi, unde îl primia un om puternic care prinzându-l de păr îl afunda de vreo câteva ori în undă până când bolnavul, pierzându-și forțele își pierdea și nebunia — credeau ei. Era dus apoi la biserică, unde i se citiau rugăciuni. Multe vindecări erau atribuite acestui tratament și lacul deveni renumit.

Pe la începutul perioadei 1800, se emite credința că un regim, constând exclusiv din mere, ar vindeca nebunia și pentru prima dată, în istoria Angliei, medicii sunt obligați să renunțe la a mai rade capetele pacienților, producându-le apoi bășici, prin băi de apă fierbinte. Dar chiar în această epo-

spre fărnc. Povestea spune că debarcând, Murdoch le-a ieșit înainte nebun ca întotdeauna și rătăcind sinistru la ei. Din cazul acestui nebun reese cât de lipsit de valoare curativă era tratamentul apei, căci nenorocitul și-a ucis sora, murind în cele din urmă într'un ospiciu.

Prin 1850, o comisiune, pornită în anchetă prin Wales, găsi în mansarda unei ferme bogate, pe soția fermierului, legată de pat. Nebuna zăcea aci de nouă luni; soțul său o imobilizase astfel, fără a se gândi să apeleze la ajutorul unui medic. Tot cu această ocazie se găsi un om care fusese legat de ambele picioare, într'un șopron infect și dărăpănat, șapte ani la rând, atât iarna cât și vara. În acest caz, frațele său care-l încarcerase astfel, fu băgat în închisoare, pe un timp îndelungat. La proces se apără pretinzând că așa numitul nebun amenințase cu șapte ani înainte să-l omoare pe el și pe tatăl său, dar doctorul nu puțu găsi nici un simptom de nebunie în cuvintele și mișcările prizonierului.

Prin băciuri, medicii șarlantani ridicau barăci și declarau cu autoritate că nebunia se datora unei pietre crescută în cap, sau

CEI CARI

vând viitorul

SE vorbea într-o seară despre chiromancie. Astfel de subiecte provoacă discuții numeroase, fiecare fiind pentru sau contra acestei arte, care pretinde că prezice viitorul prin controlul liniilor mâinii. Conversația deveni în curând generală tineri și bătrâni luând parte la ea, iar câțiva veterani istorisiră fapte concrete.

— Astfel — povestește o doamnă în vârstă — aflându-mă la Paris — sunt de atunci treizeci de ani — am făcut o vizită împreună cu d-na D... celebrei ghicitoare M-me de Thèbes. Curiozitatea m'a împins mai întâi spre ea, zicându-mi c'ar putea să-mi fie utilă, la plasarea oarecăror titluri. Instalate în sala de așteptare, eram nerăbdătoare să ne vină rândul, când un valet mă rugă să intru în sanctuar. Am cedat locul d-nei D. După un sfert de oră aceasta eși din salonul de consultație cu chipul răvășit.

— Ce s'a întâmplat? am întrebat-o eu?

— M-me de Thèbes mi-a prezis că soțul meu se va ruina complet înainte de a se impini anul, iar catastrofa va provoca sinuciderea sa. Ea se azvârli pe marele divan din salon.

— Haide... i-am spus pentru a o potoli — poți crede în astfel de fleacuri? E caraghios. Să plecăm, e cel mai nimerit lucru ce-l putem face. Fără voia mea eu însămi eram impresionată și renunțai a consulta ghicitoarea. E bine să fii sceptic și cum nu eram nici pe departe, nu mi-ar fi fost tocmai plăcut să ascult astfel de preziceri.

La reîntoarcerea mea la Cairo, când uitasem cu totul vizita făcută d-nei de Thèbes, o noutate de seamă circula din gură în gură. Domnul D... se ruinase complet și titlurile pe care le pusese în circulație nu mai valorau o centimă.

Atunci mi-am amintit de ghicitoare și de funesta ei prezicere. Simplă coincidență, mi-am spus pentru a-mi da curaj. După puțin timp aflai că D... se aruncase în Sena. Un fior îmi străbătu corpul. Cazul era impresionant. Gândiți-vă după aceea cu câtă strășnicie am început să cred în arta ghicitorilor.

Alte dovezi urmară unele pentru a aproba, altele pentru a desminți capacitatea pe care o posedă ghicitorii în stare să anunțe un eveniment viitor.

O tânără fată din cei de față mă luă la o parte.

— Vreau să vă fac o desdănuire, mi se adresă ea roșind. Pot avea încredere în indiscreția d-voastră?

— Aveți de aface cu un mormânt — i-am răspuns eu ridicând o mână și simulând gestul de-a stropi cu salivă pământul.

Dacă dau acum în vileag oarecari detalii ale conșorbirii noastre

Liniile palmei, forma mâinilor, drojdia de cafea, cărțile de joc, bobii și chiar nisipul pot sluji șireților, cari vând „viitorul” celor creduli.

nu mă socotesc lipsit de cuvânt, pentru că anonimatul este respectat și nu mă servesc de acest exemplu decât pentru nevoile articolului

Ei bine, iată. Vara trecută în vilegiatură am făcut cunoștință cu un bărbat tânăr. După un „flirt” destul de înaintat Oh să nu bănuieți lucruri grave — adăogă ea ofensată — după schița unui surâs surprins pe figura mea. Vreau să spun un simplu flirt cum se vede pretutindeni. Dansuri, plimbări, claruri de lună romantice, înșfârșit înțelegeți.

Mi-a promis că-mi va scrie. Rămânând două luni fără nici o știre m'am decis să consult o ghicitoare, recomandată de amicele mele. Ce vreți, dragostea te împinge deseori la gesturi desechilibrate. Aceasta, o femeie grasă cu înfățișare de ocașă îmi offeri să beau o enormă ceașcă de cafea. După aceea ea se așeză să citească în interiorul ei, întorcând și sucind ceașca în toate sensurile. Ea mi-a destăinuit totul: numele meu, alui, descriindu-mi chiar chipul și trăsăturile caracterului său.

Înainte de nouă zile, de nouă săptă-

mâni ori de nouă luni vei primi o scrisoare în care el te va cere în căsătorie. Nu mai puteam de bucurie. Vai nouă zile au trecut, nouă săptămâni de asemeni, dar n'am primit încă nimic. Trebuie să-mi pierd orice speranță?

Ea mă privia cu ochii rugători.

Am citat cazul acesta pentru a arăta până unde poate merge naivitatea omenească.

Am cunoscut o altă tânără fată ale cărei economii au trecut în întregime în buzunarele ghicitoarelor precum și pe câțiva tineri, cari nu întreprindeau nimic, fără să consulte mai întâi pe cutare chiromantă, în care avea o încredere oarbă. Porniți pe înșelătorii, negustorii de viitor își stau la dispoziție în toate zilele și la orice oră. Sălile lor de așteptare sunt mult mai populate decât cele ale medicilor sau avocaților celebri. Pentru nevoile anchetei mele am făcut o vizită uneia din prezicătoarele cu renume.

Ea mă privi cu un surâs plin de aprobare.

Din această zi puteți să vă socotiți un om fericit. Nesigurant și plictiselile au luat sfârșit. Așcerile d-voastră vor fi pe viitor strălucite și eu vă voi indica mijlocul de-a deveni bogat. Doriți să-mi întindeți mâna?

Este momentul — gândiam — de-a o face să vorbească.

Spuneți doamnă, pentru ce de acum înainte vom fi prieteni, n'ați admite un preț convenabil plătit lunar?

Firește, domnule. Dealtminteri este ceace fac cu cei mai mulți clienți, în cazul d-voastră. Mai înainte însă îmi veți plăti o mie de lei. Cu acest preț vă voi citi viitorul în stele.

Sunteți și astrolog?

Trebuie, pentru nevoile meseriei.

Sunt clienți cari n'au încredere decât în constelațiile ce înconjură planeta noastră. Trebuie să știm a mulțumi pe toată lumea.

Firește. Aș dori însă să vă pun o întrebare indiscretă. Criza a avut repercusiuni supărătoare asupra încasărilor făcute de d-voastră? Ea isbucni în răs.

Criza? Dar eu n'am făcut niciodată afaceri atât de strălucite ca în timpurile din urmă. Scârbiți de stagnarea comerțului clienții mei devin din ce în

ce mai numeroși și caută la mine soluții, pentru cele mai grave probleme economice.

Ea se umplu de îngâmfare.

Nu există o persoană din cele venite să mă consulte care să nu revină. Aceasta dovedește destul în ce grad sfaturile mele au putut fi utile. De altminteri veți judeca singur. Cu spiritul absent a trebuit să îndur un sfert de oră toate absurditățile debitate de augustele ei buze. ea căuta un gest de aprobare. Am menajat-o confirmând cu câte un semn din cap, tot ceace-mi spunea.

S'a sfârșit. Intr'o lună voi primi o scrisoare, în care mi se va anunța moartea unei rude care trăește în străinătate, dar pe care n'am cunoscut-o niciodată iar banii vor ploua cu găleata pe capul meu.

Foarte simplu!

A doua zi am plecat în căutarea astrologului reputat cu domiciliul într'o nenorocită cocioabă pe o străduță obscură și murdară, la capătul orașului. aici decorul este diferit.

„Maestrul va veni peste câte clipe — îmi spuse un individ pârșos, introducându-mă într'o încăpere murdară, presărată cu mobile al cărui stil era de nerecunoscut, din cauza întrebuintării. Iată că încetul cu încetul clientela își face apariția. Un domn bătrân, șchiop, care tușește și scuipă în fiecare moment. E întovărășit de două femei, care-l susțin fiecare de câte un braț. Servitorul care mă primise atât de rece, are pentru ei toate preveniriile și toate atențiile. După mii de plecături

fi instalează într'un colț retras pentru a-i îndepărta de orice contact, care le-ar putea fi neplăcut.

I-am făcut semn slugii să mă urmeze până afară.

Iată, pentru tine — i-am zis întinzându-i o hârtie de o sută de lei. Cine sunt persoanele pe care le-ai introdus acum?

Este un bogătaş bolnav de mai mulți ani, care după-ace-a consultat cele mai mari somități medicale ale țării a sfârșit prin a se convinge că singur stăpânul meu este în stare să-l vindece.

— Și prin ce mijloc?

cela. La rândul lor ei se tem ca tot reînnoind vizitele să nu fie atinși de un rău oarecare, provo cat de privirile maestrului.

— La cât se ridică zilnic câștigul?

— O mie, două câteodată cinci mii, adesea mai mult niciodată mai puțin; în mijlociu optzeci — o sută de mii de lei pe lună. Nici nu vă dați socoteală de averea pe care a strâns-o patronul meu în câțiva ani de lucru.

— Dar se bucură el de banii săi? Călătorește? Duce o viață costisitoare?

— Vă bateți joc? Stăpânul meu nu părăsește niciodată casa. El este aici de dimineață până seara la dispoziția clientelei. Când nu mai este nimeni în sala de așteptare se urcă în camera sa, care se află sus de tot și nu mai ese de acolo. Câteodată amicii vin să-l vadă dar acestea sunt cazuri rare.

Aceste investigații au fost suficiente. Scârbit, revoltat am eșit la aer liber avid de-a lua contact cu lumea din afară. Oare toți aceștia: astrologul, cărturăreasa, chiromanciera și orice altă persoană cu „spiritul extra lucid și care prevede totul” n'au un merit incontestabil, acela de-a exploata în cel mai înalt grad prostia contemporanilor lor?

E. S.

— Dacă aș ști demult mi-aș fi deschis și eu un cabinet de consultație. Stăpânul meu e bogat, foarte bogat.

— E scump plătit?

— Depinde de împrejurări. Când e vorba de-o vizită obișnuită nu te costă decât câțiva poli, dar pentru cazul bătrânului dinăuntru acesta a cheltuit peste douăzeci de mii de lei până astăzi și sfârșitul nu e încă aproape.

— La naiba; și el e mulțumit de tratamentul stăpânului tău? A resimțit o ameliorare în starea sănătății? ?

— Trebuie să fie astfel pentru că vine regulat aici. Cel puțin nu se teme că va fi ajuns de vre-un blestem...

— Cum?

— Stăpânul cunoaște toate mijloacele de a-și apropia clienții. Le promite să arunce blesteme asupra inamicului, pe cari ei îl numesc și dela care i-se aduce un vestmânt, o batistă sau un obiect oarecare, atinse de a-

FRIZERIA I. BEER

Cal. Moșilor 53 — Telefon 315-72

ONDULAȚIUNI PERMANENTE

TOT TARIFUL REDUS.

avantaje importante ale pastei de

dinți **PEBECO**

1. Menține dinții albi și sănătoși.
2. Neutralizează acidul vătămător al gurei.
3. Răcorește, înlătură mirosul neplăcut al gurei și este absolut nevătămătoare.

● RINGUL SPECTRELOR ●

POVESTIRE FANTASTICĂ DE M. LEITZ

CÂND eu, Ulrich Markus, ajunsei pe culmea colinei, ce domnia va-lea cea mohorită, se întunecase deabinelea. Palidă, luna abia își scosese fruntea de după mănunchiul de căsuțe ale satului, iar silueta uriașă a turlei bisericii se desena stranie, pe cenușii boltei.

Pașnic, satul de sub picioarele mele, dormia adânc. La gândul că, peste puțin, aveam să mă odihnesc și eu pe un culcuș moale, mă simții mai îmbărbătat. Impins de-o ultimă rezervă de curaj, am pornit din nou la drum, atrăs de slabele lumini ale colțisorului unde deschisesem ochii. Făceam socoteala că s'au scurs cincizeci de ani dela plecarea mea din Karlsbach-ul pe care-l părăsisem, de copil, împreună cu Anton Diepper, tatăl meu adoptiv. Ca atâți alți șvabi, ne instalaserăm în Palestina. Murind Anton Diepper imi lăsă moștenire întreaga lui avere. După ce-mi vândusem bunurile, mă reîntruceam acum în Europa.

Șoseaua fiind desfundată, mă văzusem obligat să-mi las, în inima muntelui, și soferul și automobilul care avea două arcuri frânte.

Mă credeam la doi pași de țintă și când colo iată că mersei pe jos ca la trei ore încheiate până să ajung în tinda satului.

Întunecul se făcuse și mai de nepătruns. Stelele începuseră să se aprindă, ce-i dreptul, dar luminile de pe uliți se stingeau una câte una. Nu cunoșteam pe nimeni din acea adunare de oameni retrași, par'că, de tot restul lumii. Cine să-și mai amintească de familia Markus?... Poate că vre-un bătrân cu viața lungă!...

O emoție puternică începuse să pună stăpânire pe mine. Dar fiecare om are aceeași impresie, desigur, atunci când, în toamna vieții lui, se reîntoarce la casa unde s'a născut.

* * *

Ajunsei în sfârșit într-o piață, adăpostită de câțiva tei groși. Biserica, țeapănă și rece, se ridică în fața unui castel feudal. Într-un colț retras, lăcără o lumină palpitantă, la focul căreia deosebi o firmă zugrăvită cu neîndemănare. De mulțumire, imi troznii degetele mâinilor.

Încăperea mi se părea pustie. Două sticle de lampă, afumate o lumină cu șgărzenie. Duhoarea acră de tutun, strânsă între cei patru pereți leproși, mă făcu să tușesc. Ca la un semn, apărură servitoarea.

Înaltă, slabă și clorotică, femeia aceea tăcută, cu mișcări lente, cu stralele negre, cu fața lividă și ochii vârați în fundul capului, se potrivea de minune cu decorul lipsit de viață. Mersul ei se asemăna unei lunecări de umbră. Apărea și se pierdea brusc, pentru ca să reapară și și mai spectrală și mai misterioasă.

Cu voce monotonă, femeia imi spuse că, de îndată ce sfârșesc cu masa, pot trece la culcare, patul fiind gata. Am întrebat-o dacă manul mai adăpostea și alți călători afară de mine. Nu mi-a dat nici un răspuns. În atmosfera aceasta neplăcută înghițiam mâncarea, cu noduri. Răsturnat pe bancă, cu capul și spinarea răzimate de peretele mușgăit, imi făceam, visător, siesta, când auzii deodată o voce ascuțită, spunându-mi:

— Ehe! „Mein lieber Herr“, adăpostul ăsta nu prea e plăcut pentru un călător subtil!

Întunericul spintecându-se, făcu loc de trecere celui mai surprinzător individ pe care l-am văzut cândva. Scund de statură, cu aparență caraghioasă, îmbrăcat corect, pleșuv și bălbăit, omul acela avea o față rasă, grasă ca de păpușe și ochi albaștri și rotunzi ca niște bile.

Dar ceea ce făcu să-mi crească nedumerirea era aspectul burlesc al picioarelor scurte, ce sprijiniau trunchiul destul de gros și mare al interlocutorului meu.

— Dă-mi voie să mă recomand, continuă el cu glas șuerător: Cornelius Lahm, anticar la Ulm, cercetător neobosit, bibliofil pasionat și membru corespondent al Academiei șvabe de științe psihice. Da, urmă el așezându-se în fața mea și cercând zadarnic să-și încrucișeze picioarele, hanul acesta nu-i prea de soi. În schimb, climatul ținutului are o reputație fără seamăn. Eu — de pildă — suferiam de-o depresivă nerovasă foarte accentuată. Dar de când am venit aci, m'am refăcut și încă bine de tot.

Omul tăcu și se scotoci prin buzunare:

— Dorești o țigară de foi? mă întrebă el, întinzându-mi un toc de piele. Încearcă, te rog, e de fabricație olandeză... Nu-i așa că la Amsterdam se găsesc cele mai minunate țigări de foi?... Ei, drace! Iar a început!

Din depărtare răsunau murmure surde și bubuituri de tunete. (Vi-jelia pare și mai fioroasă atunci când e purtată de ecourile văilor). Servitoarea își făcu repede apariția și închise ferestrele.

— E curată bătea de joc, izbucni omul, din fața mea. Karlsbach-ul este ca o măsă cariată, într-o gură superbă... Furtuna e ceva foarte obicinuit aci!...

* * *

Se făcuse tăcere. Fumul tutunului olandez imi parfuma nările și gâtul. La ideea că o furtună avea să se deslănțue în văzduh în timp ce, lungit în pat aveam s'o sfidez, fui cuprins de o toropeală plăcută.

Privirea mi se opri asupra unui ziar de provincie, ce se odihnea, împăturit, pe o masă vecină. În mod inconștient, răușii să deslușesc în penumbră, titlul foiletonului.

— „Ura mai tare ca moartea“ murmură în șoaptă, vecinul meu. Strașnic titlu, zău așa!

— Sună foarte frumos, replicai eu.

— ...și grăește mult adevăr, adăugă Cornelius.

Zâmbetul meu reținut îi dovedea că eram un fel de Toma necredinciosul.

— Cum? Te mai îndoești? exclamă anticarul, aprinzându-se la față. Neîncrederea d-tale mă infuriă!...

După ce tuși Cornelius scoase o pereche de ochelari respectabili își înrămă cele două bile albastre, apoi continuă:

— Da, mă infuriă... E drept, scepticii mișună astăzi și ei n'au nici timp și nici chef să observe ceea ce petrece în jurul lor. E pe cât de regretabil, pe atât de adevărat. În ceea ce mă privește pe mine...

Omul se aplecă cu aer teatral, ca să-mi declare răspicat:

— Eu observ!...

Cornelius mă distra. Bănuind că urmăria să atace un subiect după care se pasiona, îl ajutai să ajungă și mai repede la țintă:

— Observi? îl întrebai eu apăsător.

— Dacă observ?! ridică el glasul. Dar nu fac decât asta!... A observa înseamnă a înțelege!... și-acum „mein lieber Herr“ dă-mi voie să-ți spun (omul vorbea în șoaptă) că am observat la Karlsbach ceva foarte curios...

Mândru de efectul spuselor sale, Cornelius mă privia șiret:

— Ceva foarte straniu, adăugă el. Karlsbach-ul are un cimitir, situat nu departe de mlaștinile „Omului negru“. Mergând iute, îți trebuie ca la douăzeci și cinci de minute, până acolo...

— Fräulein — comandai eu servitoarei — adu-ne două păhărele, cu cel mai bun „schnaps“...

— Poți să lași sticla pe masă, femeie, spune Cornelius. Ei drăcie! A început furtuna!... Vzzzzzz!... Iată și focurile de artificii. Dar ce-ți spunea?... A, da, chestia cu cimitirul!... Mă crezi că'm făcut o ciudată constatare acolo?... Ascultă-mă, te rog! În acest cimitir, în colțul cel mai îndepărtat, se află două morminte vechi, așezate față'n față.

În spatele unuia se ridică un stejar, în dosul celuilalt, un plop. Acești copaci par că se sîdează reciproc. Au, în siluetele lor robuste o atitudine atât de agresivă, că juri că se urăsc!

— Ce spui? murmurai eu aiurit.

— Juri că cei doi copaci se urăsc! repetă anticarul, lovind cu pumnul în masă. Așa-i că te miră acest lucru?! Și totuși e așa!... Într-o seară, pe când furtuna începuse, mă aflam în vale. Temperatura innăbușitoare mă zdrobia. Nu bătea nici cea mai mică adiere... Privirea mea fu atunci atrasă de cei doi coloși, ridicăți deasupra mormintelor, întocmai ca doi supraviețuitori, pe câmpul de bătae... Spre marea mea nedumerire, băgai de seamă deodată că acei copaci se plecau unul către altul, apoi își ciocniau, cu turbare, crengile, așa cum se lovește boxeerii cu pumnii... Această vedenie fantastică mă împietri locului. Am crezut că va începe un potop de ploae. Intrigat, m'am apropiat și am constatat că nu bătea nici pic de vânt... Dar, copacii se băteau, domnule, ca niște fiare sălbatice...

— Îți răzi de mine, pare-mi-se! exclamai eu atunci, scos din fire.

— Niciodată n'am glumit cu lucruri de acest gen, domnule, articulă sacadat, Cornelius. Cei doi copaci se băteau, cu adevărat, m'auzi d-ta?... Dealtfel avui în urmă prilejul să bag de seamă că stejarul și plopul în chestie procedau la fel ori de câte ori se anunța furtuna... Repede am luat hotărârea să studiez fenomenul. Am aflat astfel că sub lespezile pline de mușchi, adăpostite de frunzișul copacilor uriași, dormiau somnul de veji doi dușmani de moarte, doi oameni cari s'au urât toată viața, fiindcă familiile lor s'au dușmanit întotdeauna... și această ură groznică n'a încetat decât în noaptea blestemată, în care fierarul Peter Markus, rănit de moarte de zidarul Leo Stein, izbucni totuși să-și strânguleze cu brațele lui vânjoase adversarul, înainte de-a muri... dar ce ai?

— Nimic, îngânați eu incurcat. Puțină oboseală... Altceva nimic... continuă povestirea...

Imi ștersi palmele care asudaseră. Confidențele anticarului începură să-mi clocotească în creier. Tragedia, veche de-o jumătate de veac, nu-mi era recunoscută. Unchiul Anton imi istorisise drama, în dese rânduri. Știam deasemenea că familia Stein-ilor se stinsese, odată cu zidarul și că din cele două tabere dușmane eram singurul supraviețuitor. Deși povestea celui antagonism vegetal mi se păru cu totul ireală, mă simții cuprins pe dată de-o emoție nemișcată pomenită.

— Continuă povestirea... repetai eu tremurând.

— Te sfătuiesc să te culci fără întârziere, dragă domnule, imi spuse Cornelius... Ești palid ca ceara... Unde-am rămas?... Aha! Am găsit!... Luai hotărârea atunci să pătrund și mai adânc în inima misterului. Întruna din zile, Andreas, groparul, imi povesti, — fără să bănuiască ce importanță mare aveau cuvintele lui, — că în urma unei exhumări, făcute în apropierea lepezilor mortuare ale lui Markus și Stein, constatase că rădăcinile stejarului — arborele ce se ridică deasupra mormântului lui Markus — se răspândiseră în sicriul fierarului, în timp ce acelea ale popului, de pe mormântul lui Stein, se infiltraseră, în sicriul zidarului... Găsisem explicația...

— Ce explicație? întrebai eu.

Cornelius Lahm se arătă foarte surprins:

— Cum, nu înțelegi?

— De loc, mărturisii eu.

— Dar e foarte simplu... Dacă viața s'a evaporat din cele două trupuri ucise, ura pe care o ascundeau, această ură hiper-dinamizată, nu s'a volatilizat cum s'ar putea crede. Ea s'a consacrat în cele două sicrie și rădăcinile copacilor s'au adăpat din acele forțe nefaste...

— Dar asta e curată nebunie! exclamaj eu.

— E curatul adevăr, domnule, replică Cornelius Lahm. Și teoria mea e edificată pe cele mai puternice temelii. Știi, cred, că în anumite cazuri de vrăjitorie, vrăcii procedau, în vechime, la acumularea fluidului uman — fluid de ură, în general — pe care-l așezau în locuri alese mai înainte de către ei. Aceste „încărcături“ s'au creat, în cazul de față, în mod cu totul automat, așa cum se produce o acumulare de gaz aerian, când plesnește o țevă. Copacii cei uriași s'au intoxicat încetul cu încetul, mulându-și rădăcinile în acele focare de venin și aversivă reciprocă de care erau călăuziți cei doi dușmani, îi însuflețeau pe ei acum...

— Bine, dar...

— Nu mai există nici un „dar“! strigă brusc omulețul. Tot ce îți am spus e adevăr! Adevăr controlabil!

— Controlabil?

— Despre asta vom vorbi imediat. Dar îngăduie-mi te rog să-mi urmez șirul vorbeli. Orice sentiment, fie el manie, frică, ură sau iubire, se atâță puternic, odată cu ivirea furtunei. Exact ceea ce petrece în cimitir, când atmosfera e supra încărcată de electricitate. Ca orice altă ființă însuflețită, cei doi coloși sunt și ei supuși unor excitații electromagnetice. Atunci se irită, și ura groznică ce le clocotește în piepturi îl aruncă unul către altul, cu ferocitate animalică.

Spusele lui Cornelius mi se părură atât de fantastice, încât ridicai, nepoliticos, din umeri.

Herr Cornelius Lahm mă privi cu o căutătură șireată. Scepticismul meu îl încurajă, s'ar fi zis. El continuă flegmatic:

— N'ai de loc dreptate privind neliniștit la paharul gol din fața mea. Țiu la băutura cât patru și sunt în toate mințile. Susții că nu există

un fluid omenesc? Făptuești o mare greșală. N'ai remarcat — de plină — că mai toți câinii împărtaşesc, în mod inconștient, resentimentele stăpânilor lor? În tocmăi ca arborii din cimitir aceste animale sunt jucăria unor emanațiuni incontestabile... Dar fiindcă perziști să combați rodul meditațiilor mele profunde, apol, dragă domnule... domnule... cum ai spus că te nemești?

Miști!

— Eckert, Friedrich Eckert, din Pforzheim.

— Domnule Eckert, îți fac o propunere....

— Te ascult.

— Vrei să vii cu mine la cimitir, cu prilejul viitoarei furtuni? Așa ceva se deslănțue în fiecare zi pe-aici.

— Cu plăcere.

— Chiar în timpul nopții?

— De ce nu?

Anticarul se înclină radios.

* * *

A doua zi, spre seară, căldura deveni înăbușitoare și în timp ce servitoarea-fantomă așeza tacâmul, Cornelius Lahm se apropie de mine.

— Totul merge de minune, mă asigură el. Vom merge „acolo“ chiar în noaptea asta... Pe cer se vestește un uragan neobicinuit... Groparul Andreas mi-a și împrumutat cheia...

Nu voi uita niciodată goana noastră prin întunec. Cornelius, care o luase înaintea mea, părea că alunecă nu altceva, întocmai ca un fotbalu cu roțițe. Il urmăream fără să crănesc. Ajunserăm, însă, în pădure. Brazii uriași nu scoteau nici un suspin și lugubra lor tăcere era amenințătoare.

Mărăcinii se agățau de hainele noastre, făcându-ne să ne poticnim în mers. În cele din urmă, un luminii își îngădui să întrevăd un cer plumburiu, pe care se jucau niște blocuri mari de culoare gălbue.

Luna, cu fața ei ciugulită, trona indiferentă peste acel peisaj halucinant.

— Am ajuns, șopti Cornelius.

Ce colț spăimântător! În fața mea se întindea o băltoacă, cu miros de putreziciuni, la suprafața căreia se spărgeau bășici de gaz. În acea cloacă sinistă, totul era miasmă și imaginația atât de desăvârșită a unui Poe n'ar fi putut găsi ceva mai lugubru. O broască, târându-și pântecul umflat și mătăsoș, se aruncă, de teama noastră, în mocirla cea verde.

— Mi-e grozav de scârbă să calc pe aci, îmi șopti Cornelius. S'ar spune că cele mai desgustătoare vietăți și-au dat întâlnire în acest colțșor. Acum două zile am dat chiar peste un sarpe veninos. Cât despre șopârle și năpârci, nici nu mai vorbesc!... Poftim întră!

Cornelius împrinse o porțiță de fer, ruginită, al cărei șgomot scârțâitor îmi gădila până și gingiile. La vederea leșpezilor de piatră adormite pe pământ, fui scuturat de-un tremur inexplicabil. În fundul cimitirului se conturau cei doi copaci ai urii...

Un bubuit îndepărtat spintecă cuprinsul, apoi se pierdu. Licăriri palide și scurte luminau bolta mohorită. Cornelius Lahm scrâșni din dinți.

— Vom avea multe emoții în noaptea asta, mă pregăti el, închizând grijaul. Eu le detest de moarte, dar dacă am venit aci, e ca să pot convinge un om incredul.

Străbăturăm în tăcere o alee îngustă și noroiasă. Un fulger scurt șgarie din nou obscuritatea.

— Aci, sub plop, se află mormântul lui Stein și dincolo, la poalele stejarului, acel al lui Markus.

Examinați, cu mare băgare de seamă, copacii.

— Dar ei par destul de liniștiți, remarcai eu.

— Ești sigur? mă întrebă Cornelius. Ia uite-te mai bine la plop. Nu s'ar spune că stă gata să se repeadă?... Atenție!... Păzea!...

Nu voi ști niciodată bine cum s'au petrecut lucrurile. Mă apropiasem încetșor de mormânt, când auzii un șuerat șășietor; un mănunchi de ramuri se învârtiră în jurul meu și după o clipă, simții o emoție violentă. Orbit de sânge, rămăsei împietrit.

— Inapoi! Inapoi! răcni Lahm, apucându-mă de braț și trăgându-mă cu putere înapoi. Plopol s'a supărat...

— E absurd ceea ce spui, murmurai eu, pipăindu-mi cicatricele de pe obraz. E absurd!

— Să plecăm! Te implor să plecăm! insistă Cornelius. Te asigur că plopul te-a lovit intenționat...

O clipă văzduhul fu sguduit de tunete asurzitoare. Trăznetul se abătău departe de noi și timp de câteva secunde, cimitirul fu luminat ca ziua.

— Vino! Vino cu mine! spunea Cornelius, cu glas sugrumat. Încă zăpăcit, înaintam cu greutate. Anticarul mă prinse de mână, Băgai atunci de seamă că tremura.

— Dumnezeule! exclamă el.

— Ce mai este? întrebai eu, la rândul-mi.

— PLOPUL CEL MARE NE URMAREȘTE!

Intonația era aceea a unui om îngrozit. Ceea ce punea anticarul nu mă surprinsese. Băgasem de seamă, cu o clipă mai înaintea lui că arborele lui Leo Stein mă urmăria cu ferocitate de fiară.

— Să fugim! horecăi Cornelius.

Încearcă să alerg. Teama îmi înclăstase membrele. Isbutii totuș să fac un pas înainte și călcai pe o vietate cilindrică și moale care se sbātu sub călcăiul meu. Acest desgustător incident mă stimulă.

Aruncați o privire în urmă. Plopol se deplasase cu vre-o douăzeci de pași. Îl văzui în mijlocul aleii, târându-și rădăcinile desgropate și înaintând greoi spre mine.

— De ce vine spre noi? De ce? bălbăi Cornelius.

— De ce? și vocea mea se stinse brusc. Fiindcă sunt fiul potcova-lului Markus, dușmanul lui Stein.

* * *

Paralizat de groază cum eram, așteptam moartea. Bătăile inimii încetaseră. Deodată învingând urlul furtunii, un răcnet nebunesc isbucni.

— Dumnezeule! strigă anticarul ca un scos din minți. Privește!... Stejarul jude după plop! se agăț de el!... se bat!...

Cu privirea îndobitocită, zării cum cei doi uriași se înlănțuiau, se legănau și se rostogoleau, sdrobind sub greutatea lor, pietrele tuturor mormintelor. Cornelius Lahm îngenuchiasse. Apoi o troznitură sinistă răsună. Un vacarm sfășietor îmi cutremură auzul și un miros înăbușitor îmi astupă gâtjeul. Leșinat mă prăvălii la pământ.

* * *

— Viata se ține scaiu de d-ta, „mein lieber Herr“, îmi spuse hangtul, cu admirație, la două zile după scena cea grozavă. Când te-au adus aci, după uragan, eram mai mult ca sigur că ai s'o ștergi pe lumea

cesaltă. Fața ti-era scaldată în sânge: mă rog, erai mort... Ce furtună grozavă! „Donnerwetter“! Când mă gândesc că până și cei doi copaci uriași ai cimitirului au fost smulși dn pământ. Au fost găsiți înlănțuiți la vre-o sută de pași de locul lor și plopul era frânt în două... La urma urmei să mulțumești Celui de sus căl scăpat așa de eștin! O simplă cicatrice pe care Herr Doktor Feucht ti-a cusut-o de minune, nu ca bietul Herr Cornelius, care nu-și va mai reveni niciodată în minți...

— E groaznic, murmurai eu fără putere, reîntorcându-mă cu fața spre perete. Simțiam nevoia de-a rămânea singur căci o dorință primejdioasă mijia în mine: să destăinuesc acestui om tot secretul, povestindu-i scenele de groază petrecute la cimitir...

M'ar fi crezut și pe mine nebun...

In românește de GEORGES TEDDY

Fie că
aveți tenul fin,
fie că e aspru

2 CREME

sunt absolut necesare

ÎN exercitarea profesiunii, în ocupațiile sportive sau sociale, femeile depun o activitate intensă; tenul este prea mult expus și suferă din această cauză.

Cu toate acestea orice ten se va menține tânăr și fin dacă e îngrijit la timp. O singură cremă nu ajunge pentru acest scop; e nevoie de 2 creme: una grasă pentru curățirea pielii și una fără grăsime pentru protejarea ei.

Cele 2 creme Pond's îndeplinesc întocmai aceste cerinți moderne. De aceea stelele sârbătorerite ale ceranului sunt entuziasmate de cele 2 creme Pond's și le consideră ea esențiale pentru îngrijirea și înfrumusețarea pielii.

Urmați această metodă simplă

Pond's Cold cream se aplică de mai multe ori pe zi sau întotdeauna înainte de culcare și se șterge după ce uleiurile fine au absorbit murdăria din pori. Încereați și aplicați Cold cream după ce v-ați spălat cu săpun și apă, vă veți speria câte resturi de murdărie și pudră veți mai găsi.

Pond's Vanishing cream trebuie aplicat întotdeauna înainte de a egi la aer sau înainte de a vă pudra. Această cremă e complet lipsită de grăsime și intră imediat în pori. Un strat subțire din această cremă servește ca protecție contra soarelui și vântului și drept bază a pudrei. Înfrumusețează pielea, o face catifelată și fără luciu. Tenul aspru se va unge șgara după curățirea pielii din nou cu Cold cream.

Un tub mare de Cold sau Vanishing cream Pond's costă 80 lei. Tubul mic, 40 lei. De vânzare la toate drogheriile matbune.

POND'S
COLD CREAM VANISHING CREAM

DIN LUMEA LAR

1) Ex-regele Manuel al Portugaliei, care după cum se știe a fost nevoit să renunțe la tron, în anul 1910, a murit de curând în Anglia, unde se stabilise. Trupul său neînsuflit a fost pus, pe vasul de război englez „Concord”, la Lisabona.

2) Robert Preussner, care a fost în armata colonială germană, a ridicat lângă Berlin un sat de negri, în care el și prietenii își petrec timpul de vară. Locuitorii acestui sat se prăjesc atât de mult la soare, încât curând nu vor mai părea albi.

3) Surorile de caritate din spitalul St. Antonie din Karls forst audiază prelegerea prof. Paul Lazarus, în grădină, spre a evita astfel căldura prea mare, din sala de cursuri.

4) S'au terminat alegerile în Germania și măturătorul adună așezele nenumărate ale partidelor.

5) Prof. Piccard a plecat la Zürich, unde se pregătește pentru a doua ascensiune în stratosferă. Fotografia înfățișează noua lui gondolă.

6) Generalul Schleicher, ministrul german, iese, împreună cu soția, din localul de vot, unde și-a făcut datoria de cetățean.

a căzută într-o luptă cu tru-

7) Generalul chinez Ma pe japoneze, pe țărnuțul fluviului Sungari, la 55 km. de Charbin.

8) O corabie veche, în docul Millwall, de lângă Londra, pare c'ar voi să-și croiască drum, printre rușele puse la uscat, pe țărnuț.

9) Într-o tabără de tineri nemți, în zori, se aduce pâinea zilnică.

O sută de ani de la moartea Ducelui de Reichstadt

Puiul de Vultur

Ducele de Reichstadt

S'a împlinit zilele acestea un veac de la moartea fiului lui Napoleon. Copilul celui mai ilustru împărat al Europei avea să ispășească păcatele părintelui său, sfârșind la vârsta de 21 ani o viață de chinuri, din care părea fericit să scape murind.

Câte iluzii năruite, câte planuri politice zădărnice, în jurul copilului plâpând, cu plămâni roși de ftizie!

Napoleon era la apogeul gloriei sale, când căpătă acest copil, care părea o chează de pace pentru vechile monarhii și o garanție de durată pentru noul imperiu.

François-Charles-Joseph - Napoleon Bonaparte, duce de Reichstadt s'a născut la Tuileries, la 20 Martie 1811. El n'a purtat niciodată legal numele de Napoleon II. Destinul acestui tânăr, proclamat Regele Romei chiar la nașterea lui, căruia Napoleon se gândea să-i lase vastul său imperiu și care muri ca simplu prinț austriac, are o latură ciudată și misterioasă, ce-a fascinat pe poeți.

Nașterea copilului fu salutăta cu un entuziasm fără seamăn în istorie. Intreaga Capitală părea să-și rețină răsufarea, în timp ce tunul Invalizilor anunța evenimentul: împărăteasa a născut. O mulțime imensă aștepta în jurul palatului, iar când cea de a douăzeci și doua lovitură de tun anunță că copilul Cezarului era băiat, poporul izbucni în delir.

De îndată ce copilul scoase primul țipăt, el fu numit Regele Romei, căpătând marea vultur al Legiunii de onoare și Marea Cruce a Coroanei de Fier. Orașul Paris oferi tânărului prinț acei minunat leagăn de aur în formă de corabie cu emblema orașului. După atâtea dovezi de entuziasm se făcu tăcere în jurul Regelui Romei.

Se știa doar că Napoleon îi dăduse drept guvernanta pe schimbară tactica și împiedi-

ducesa de Montesquiou, pentru a urma tradițiile regale, iar ziarele oficiale povestiau după obiceiul de atunci, despre apucăturile micuței alteje.

Copilul era adorat de tatăl său. În Septembrie 1812, pe drumurile Moscovei, după groaznică bătălie, ce-o pierdea din cauza îndrăselii sale fără seamăn nu-și plângea soarta sa tristă cât pe aceea ce avea să fie rezervată fiului său iubit.

În 1814, când frontierele au fost năvălite din toate părțile și Parisul era amenințat, Napoleon trimise pe Marie Louise și pe regele Romei, însoțiți de fratele său, Joseph, spre Orleans. Trecând prin multe primejdii împărăteasa și fiul ei izbutia să străbată Rinul, pe la sfârșitul lui Aprilie.

În actul de abdicare de la Fontainebleau, Napoleon rezervase drepturile regelui Romei, proclamat Napoleon III și având pe Maria Luiza drept regentă. Dar aliații nu luară în seamă această clauză și restabiliră în Franța tronul Bourbonilor. De asemenea Napoleon ceru zadarnic ca soția și fiul lui să-l însoțească pe insula Elba. Aliații hotărâră ca tânărul prinț să fie încredințat bunicului său, împăratul Austriei, care-i dădu titlul de duce de Reichstadt.

Micul prinț fu despărțit de ducesa de Montesquiou. Îi se dădură profesori germani, cari se șileau să-l facă să-și uite originea franceză, iar contele de Dietrichstein, atașat pe lângă persoana prințului, era însărcinat să-l împiedice de-a comunica cu persoanele din afară, în special cu francezii. Tatăl său, după revenirea din Elba și după înfrângerea de la Waterloo pierdu orice nădejde de a-și mai vedea fiul. Aliații intraseră în Paris și dictau condițiile.

Copilul acela nenorocit neli-niștea totuși Europa întreagă. Alianța republicanilor și a bonapartiștilor uniți împotriva Bourbonilor găsiat un punct serios de sprijin în copilul care creștea. Pe de altă parte micul prinț, în mâinile Austriacilor și ale aliaților era o sperietoare, ce punea la respect pe Bourboni, obținându-se de la ei cele mai aspre condiții pentru Franța. La cea mai mică veleitate de împotrivire a Bourbonilor, Austriacii amenințau să recunoască pe fiul lui Napoleon. După încheierea tratatelor, aliații

cară cu orice chip ca fiul să calce pe urmele tatălui său.

Totuș, bunicul tânărului prinț îi arătă oarecare afecțiune. El dădu nepotului profesori de limbi străine, de filosofie, de drept, de politică. Dar nici odată nu-i parvenia o scrisoare de la tatăl lui în exil, iar acesta la rândul lui era ținut în cea mai completă neștiire despre copilul său. Cât privește lecțiile de istorie ce i se dădeau la 16 ani, ele se reduceau la o simplă cronologie, încât copilul, surprins de atâtea precauții exagerate exclamă: „Dar ce au de gând să facă cu mine? Își inchipue poate că am capul tatălui meu?”. Iar ca să nu i-se desvolte inteligența, îl ținură departe de orice om venit din afară și în completă neștiire despre istoria Franței.

Foarte rar era văzut în public. Era un tânăr frumos, înalt, blond, cu ochii albaștri, foarte bun călăreț. Împăratul Francisc alnumi colonelul unui regiment și guvernator de Grätz, un oraș pe care nu-l văzuse niciodată.

După moartea lui Napoleon, partidul liberal l-ar fi primit cu plăcere. Dar nimeni nu făcu nici o încercare serioasă să-l scape. (Numele lui servia cel mult în opoziție. Barthelemy făcu odată o călătorie la Viena spre a preda ducelui de Reichstadt un poem de a lui Beranger, dar nu isbuti să-l vadă. Află acolo că prințul, deși nu era prizonier, se afla într-o situație cu totul specială. Nu vedea și nu citia decât ceea ce i se îngăduia iar spiritul lui de supunere ajunsese la atâtea lipsă de voință, încât dacă primia pe ascuns o carte sau o scrisoare, prima lui grije era să întrebă pe supraveghetori dacă se cădea să le citească. Fiul lui Napoleon se ofilia la trup și la suflet. Tristetea și paloarea lui isbiau pe puținele persoane care-l puteau zări și în curând se răspândi svonul că prințul era supus unui regim special de la care nu lipsiau otrăvurile lente, ale evului mediu.

Ceace este evident e că, la vârsta de douăzeci de ani, covârșit de o mare plictiseală, nepăsător la toate și sătul de viața ce o ducea, el se tănguia mereu: „Dar să mă lase odată să mor în pace!”.

După revoluția din 1830, o fracțiune din partidul liberal, care-și făcuse un idol din fiul lui Napoleon, se gândi să-l che-

me la tron. Reușiră să-i strecoare două scrisori prin care i se amintea moartea tatălui său la Sf. Elena și era îndemnat să se răsbune. Prințul refuză în termeni ce dovediau că răspunsul i-a fost dictat.

Iar în 1831, când se căuta un rege pentru Belgia, câțiva entuziaști propuseră iar pe ducele de Reichstadt. Dar e foarte probabil că fiul lui Napoleon n'a aflat niciodată despre onoarea ce voiseră să-i facă. Cu un an mai târziu, prințul scapă pe toți suveranii Europei de neli-niște, murind după unii de cancer la stomac, după alții de ftizie. I se făcură funeralii splendide, iar corpul său fu înmormântat în catedrala din Viena.

Moștenirea napoleoniană avea să fie revendicată de unul din verii săi, ambițios și întreprinzător și care deveni mai târziu Napoleon III, în timp ce „Puiul de Vultur” lăsa în istorie o amintire tristă, ca un parfum evaporat și care avea să inspire poeme și povestiri dramatice. Victor Hugo, Beranger, Barthelemy, Edmond Rostand au immortalizat suferințele ducelui de Reichstadt.

Azi, când puiul de Vultur împlinește o sută de ani de odihnă, se cuvine să închinăm o clipă de gândire celui care-a fost copilul nedreptățit al omului celui mai vijelios din istorie.

B. MAD.

Împărăteasa Maria-Luiza, mama Ducelui de Reichstadt

GRAȘI

FEMEI, BARBAȚI, deveniți zvelți rapid pierzând 1-2 cm. peste noapte, fără corsete, post, etc. simplu, nevătămător cu săpunul de sălbăt și oprit îngrășatul „SVELTA”. Flac. lei 130. 2 flac. lei 250. Depozit: „Opac” str. Doamnei 7. Galeriele Blanduziei, (etaj). București și la farmacii, droguerii, parfumerii.

DOCTOR
ELISABETA
MOLNAR

Fost medic Stomatolog al clinicii
universitare din Cluj

CABINET DENTAR

BOLI DE GURĂ, DENTISTICĂ
și CHIRURGIE

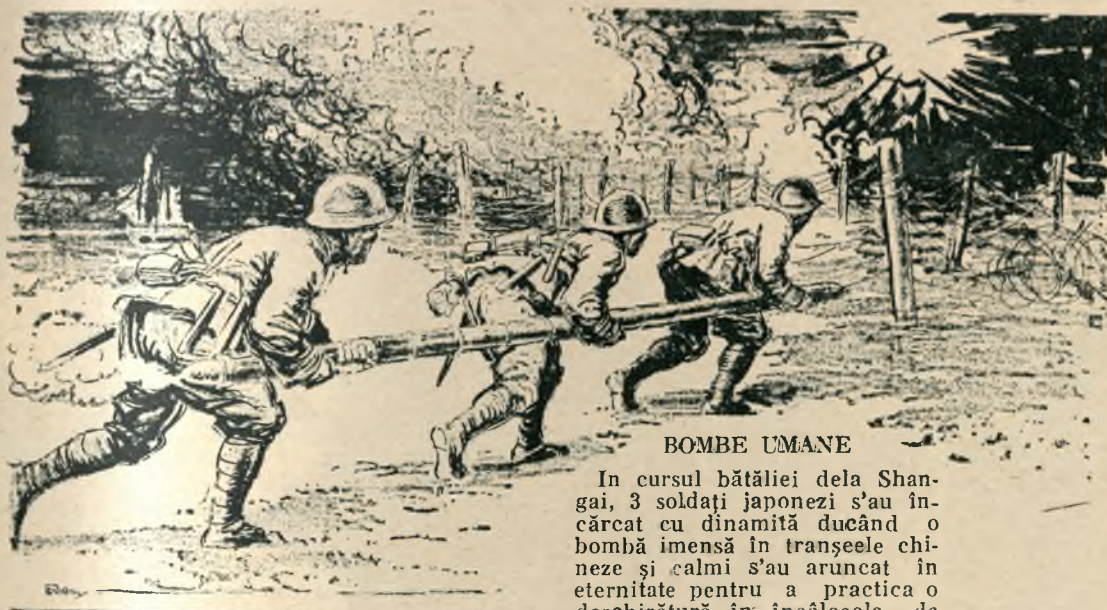
CONSULT. 10-12 și 3-6

BUCUREȘTI - STR. LIPSCANI, 7
Vis-à-vis de Vama Poștei

PRAJITURI
NEINTRECUTE HERDAN 4,5 și 7
LEI

MĂRCI poștale pentru
colecțiuni, din
colecțiile „Lupovici”, ro-
mânești și străine, emisiuni
vechi și noi, serii frumoase
și eftine găsiți la Tutun-
gariile Craja, Calea Victoriei
No. 30 și 51.

NU STIE TOATA LUMEA

BOMBE UMANE

In cursul bătăliei dela Shanghai, 3 soldați japonezi s'au încărcat cu dinamită ducând o bombă imensă în tranșeele chineze și calmi s'au aruncat în eternitate pentru a practica o deschizătură în încălceala de sârme.

Acești doi chinezi au dansat pe picioroange pe o distanță de 300 de mile între Tientsin și Charow și înapoi în 30 de ore, în anul 1920.

Rouge de obraz și de buze

Multe femei nu vor să audă de așa ceva, deoarece cred, că după întrebuințarea unor astfel de cosmetice, vor fi ca „pictate”. Știți însă că cunoscuta Fabrică de Parfumuri Dr. M. Albersheim, fabrică un rouge de buze de culoare orange, care, aplicat ușor, se transformă imediat pe buzele dv., în roșul ce vi se potrivește? „Khasana Superb” este numele său. Rouge-ul de buze „Khasana Superb” nu se șterge cu apă, sau la sărutat, și se menține îndelung, nimeni neobservând întrebuințarea sa.

Un rouge de culoare orange

a cărei calitate specială este de a se preschimba într'un rouge natural, individual, deabia când este aplicat pe buze — produce Fabrica de Parfumuri Dr. A. Albersheim. Numele acestui rouge de buze minunat, care nu se șterge cu apă, sau la sărutat, este: „Khasana Superb”.

Un rouge de ooraz natural :

așa precum l'au dorit de mult toate femeile, produce acum cunoscuta Fabrică de Parfumuri Dr. A. Albersheim. „Crema Khasana Superb” (acesta este numele lui) este o creme orange, care, aplicată ușor pe obraz, se preschimbă într'un rouge natural, tinerească. Nimeni nu remaracă întrebuințarea sa, și pentru multe mii de femei ea este secretul frumuseții lor

Un obraz fără cutoare

nu este o recomandație pentru Dv., doamnă

Deaceea trebuie să observați întotdeauna ca aparența Dv., să fie tinerească, fragedă. Niciodată buzele Dv., nu trebuie să fie palide și obrazul smead și livid. Treceți numai odată cu rouge-ul de buze „Khasana Superb”, ușor, peste buzele Dv., și imediat acestea se colorează în mod natural, iar obrazul Dv., capătă imediat culoarea roză a tinereții dacă întrebuințați puțin din rouge-ul de față „Khasana Superb-Creme”. La fiecare „Khasana Superb” se schimbă individual și nimeni nu bănuiește întrebuințarea sa.

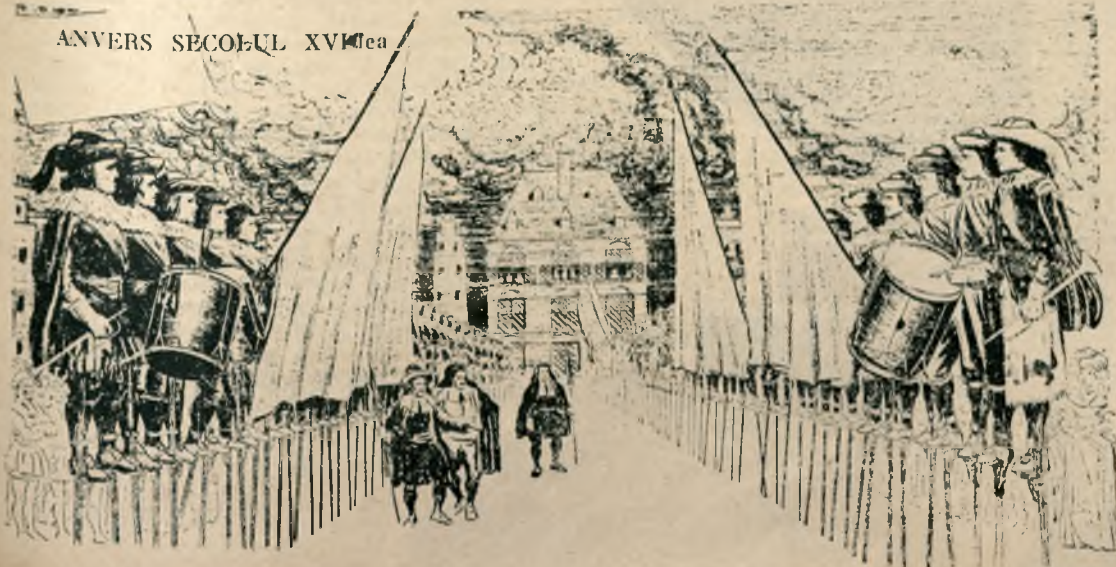
FUNERALIILE UNUI MANE-CHIN DE CARPA

Familia imperială rusă a făcut funeralii regale unei păpuși de sdrențe. Ea a substituit trupul marelui duce Sergius prefăcut în atomi de bomba unui asasin la Moscova în 1905.

O ARMATA PE PICIOROANGE

Un corp de cavalerie din lipsă de cai, a înlocuit animalele prin picioroange.

ANVERS SECOLUL XVI-lea

CLARA BOW

RETRADARE

CLARA Bow, delicioasa întrupare a pican-
tului, își face iar apariția pe ecran, în
ciuda tuturor svonurilor care-o voiau pier-
dută. Da domnilor, revine! Și mai mult decât
atâta, cu un salariu mult mai mare decât în
Iunie 1931, când și-a întrerupt activitatea.

„S'a isprăvit cu ea!” a fost sentința Hollywo-
odului acum un an, la ultima din faimoasele sale
crize de nervi, când repeta „City Streets” (unde
trebuia să apară alături de Gary Cooper, pe vre-
muri unul din adoratorii săi) și când a cerut rez-
ilierea contractului, pentru a se putea duce
să-și vadă de sănătate. „Filmele sonore cu munca
lor titanică, au epuizat-o. N'are să mai revie”.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cuvintele acestea, nu făceau decât
să invedereze că Hollywoodul n'o cu-
noștea pe Clara.

Rex Bell însă, care știa cu cine avea
deaface, a prezis că atunci când actrița
își va fi recăpătat sănătatea și-și va fi
reechilibrat nervii sdruncinați, va reveni, și
nu s'a înșelat. Clara a stat în tot acest răs-
timp la ferma lui, de lângă Searchlight
(Nevada) și n'a mai voit să dea ochi cu agenții
cari să-i ofere contracte pentru ecran, scenă, vode-
viluri și radio. A trăit la aer curat și tare, sub un soare
generos, s'a bronzat și s'a împlinit.

Circulau svonuri că lucra la o autobiografie, apoi de-
odată în Decembrie, am auzit că s'a căsătorit cu Rex Bell.
Hollywoodul a zâmbit atunci: „Ar fi de prisos să se mai
vorbească de o revenire a Clarei!”

Dar Clara a preferat să rădă la urmă și acum are
un contract de 125.000 dolari pentru un singur
film, pe care-l turnează la Fox. E încântată de sce-
nariu, așteaptă cu nerăbdare
să-și creeze rolul și i s'a mai
stabilit o gratificație de 25

mii dolari în plus, în cazul când filmul ar realiza încasări ce s'ar ridica la 800.000 de dolari. Tot ea va rămânea să decidă în urmă când, unde și dacă va mai face alte filme.

„Știi că e cea mai isteasă femeie în colonia cinematografului?” — îmi spunea zilele trecute Adolphe Menjou — „Clara Bow. Ștregărița asta a devenit o mică vulpe. Dacă Rex Bell e cel care o instruește, îmi scot pălăria înaintea lui. În această combinație Bow-Bell trebuie să fie cineva care cunoaște psihologia producătorilor mai bine decât toți agenții la un loc”. Și dacă o spune Adolphe Menjou, puteți fi siguri că nu e de glumă cu ea, întrucât elegantul Menjou e și el un mare diplomat și știe să recunoască această trăsătură la semenii săi. Actorul acesta, dacă vă interesează, a fost până acum în Anglia, unde a turnat ca vedetă câteva filme și douăzeci și patru de ore după revenirea sa la Hollywood, își reluase activitatea la Fox. Nici Menjou nu mai încheie contracte pe termene îndelungate: își alege singur rolurile și singur își fixează salariile.

Dar ea să revenim la Clara, am avut personal ocazia să constat că Menjou așuzese dreptate.

Senzația revenirii sale nu e o simplă întâmplare, ea se datorește faptului că personalitatea actriței a evoluat, fără ca cineva s'o observe, sau mai bine zis, să vrea să fie observată.

Dar s'o luăm dela început. Am întâlnit-o pentru prima dată în 1928. Nimeni n'ar fi putut-o acuza atunci de șiretenie. Era cea mai proeminentă vedetă în studioul unde lucra și după mine, semăna mai puțin a „star”, decât toate celelalte. Era singura, în mijlocul rivalilor ei, din acele frumoase zile de minunăție nebunie, care știa să fie umană. Ducea o viață trepidantă, păgână, generoasă, dându-i risipind cu entuziasm din ființa ei și din tot ce posedă. Era viața visată de toate fetițele sărace de pe Brooklyn, dar pe care nici una n'are curajul s'o trăiască, atunci când ajunge „star”.

În mijlocul unui vârtej de personalități falsificate, ea rămăsese o femeie reală, sinceră, umană.

Micuța-i vilă, înfiptă pe una din colinele Beverly Hills-ului cu interioarele-i cam pompoase, dar impregnate de acel neprețuit parfum al intimului, cu cei șase câini, de toate rasele, cari hoinăreau fără țintă prin grădina și pe șosea, cu cele două servitoare germane, neglijente dar simpatice, era în tot Hollywoodul, singurul loc unde respirai o atmosferă de real, unde nu te sufocai în gulerul scrobuit, unde te simțeai ca acasă. Îți venia să te faci comod, să întorci comutatorul aparatului de radio, să mănânci, să beți și să fii vesel.

Astea toate au fost însă înaintea Daisy-ei de Voe. Această fată cu părul drept și blond, pe care am cunoscut-o toți ca secretară a Clarei Bow, a intrat în scenă, înainte de începerea scandalului Harry Richman.

Actrița era completament lipsită de simț practic, extrem de sburdalnică și de generoasă. Oricine venia la ea cu o poveste tristă, se înapoia cu bani. Avea deci nevoie de cineva care să-i administreze gospodăria și finanțele. Ii fu dat s'o aleagă tocmai pe Daisy de Voe și ce a urmat, nu e nevoie să mai repet.

Mă îndoesc că cineva a fost vre-odată mai crud lovit și mai revoltător jefuit decât Clara, în timpul și după procesul Daisy-ei de Voe. O femeie cu mai puțină energie și cu un sistem filozofic mai slab decât al ei, ar fi succumbat cu siguranță. Clara însă, care deveni o mică înțeleaptă, lăsă lucrurile să-și urmeze cursul.

Puțin mai târziu întâlni pe Rex Bell. El fu acela care-i deschise ochii și o sprijini în cursul acelor orfibile evenimente. Îmi aduc bine aminte că mi-a vorbit de el, în timpul procesului.

„Am întâlnit un om pe care nu pot spune că-l iubesc, dar am pentru el multă stimă și simpatie. E foarte bun cu mine și sunt convinsă că încercătura asta nu s'ar fi produs niciodată, dacă eu nu l-aș fi cunoscut mai de vreme”. Bărbații pe care-i întâlnise înaintea lui îi inspiraseră invariabil aceeași patimă nebună și nerăzională, pentru că mai apoi s'o făcă să încerce cele mai lamentabile decepții. Acum, se găsea înaintea unui om cu totul diferit, fată de care afecțiunea era precedată de stimă și admirație. După cum era de așteptat, nu trecu mult și dragostea își făcu loc între ei; de data aceasta era un sentiment real, profund, era întâlnirea a doi oameni făcuți unul pentru altul. Curând, Clara Bow — femeia la ale cărei picioare se târăseră zeci de bărbați, deveni soția lui Rex Bell.

„Probabil că e o nouă afacere Harry Richman” a spus lumea, la vestea acestei căsătorii.

Timp de câteva luni d. și d-na Rex Bell au trăit într'o quasi obscuritate. Clara trebuia să se refacă fizic și amândoi aveau de clădit o viață nouă. Ambele proiecte s'au realizat simultan, la ferma lui Rex. Din când în când, la intervale foarte distanțate, dădeau câte o raită prin Hollywood, incognito, trăgând câteva zile la mică vilă a Clarei.

Aducându-și aminte de tragica soartă a lui Arbuckle (Faty) și de alte cazuri similare, lumea obicinuită să spună:

„S'a isprăvit cu Clara”.

Ea continuă însă să stea retrasă și publicul o uită.

Dacă s'ar fi aștat atunci, și-ar fi putut relua activitatea, dar asta ar fi fost pentru ea începutul coborâșului. Victimă a unor scenarii proaste și a unui vârtej de bârfeli, știa că ar fi cotată cu mult sub adevărata sa valoare și c'ar fi continuat să meargă tot mai jos. În mai puțin de-un an, ar fi ajuns probabil să lucreze pentru una din acele mici și independente case de producție, ce incurcă lumea la Hollywood, iar cinematograful ar fi pierdut o mare actriță. A avut însă inteligența să stea de-o parte, să aștepte ca producătorii să-și amintească de ea. Știa că cinematograful simte o nevoie acută de personalități puternice, că acestea nu cresc în pomi ca ducele, — ceea ce era esențial, nu-și pierdu o clipă încrederea în sine.

Planul său dădu într'adevăr roade, căci aceste planuri reușese întotdeauna la Hollywood.

Producătorii, intrigai de atitudinea ei, începură s'o cheme la telefon, întrebând-o de sănătate și invitând-o pentru una din acele zile de studio, așa, ca să mai stea de vorbă.

Clara și Rex m'au chemat nu de mult la masă. Era tocmai în perioada când ambii se amuzau, jucându-se de de-a v'ăți ascunsele cu studiourile și cu presa...

Cinci minute după ce intrasem în salonul soților Bell, se auzi soneria telefonului. Era unul din directorii M-G-M-ului în persoană, — un secretar — care propunea Clarei rolul titular în „Red Headed Woman”.

„Aș vrea s'o văd pe Miss Bow la mine, mâine dimineață, pe la unsprezece” spune el nerăbdător. (Alți indivizi dela studio spusese răză această frază, în cinci diferite moduri, fără nici un rezultat însă, întrucât Clarei nu-i surădea de loc rolul).

Rex zâmbi: „Regret, zise el, Miss Bow nu e aici și în orice caz, pentru moment, oferta n'o interesează”.

Clara, purtând o bluză de flanelă subțire și o pereche de pantaloni de olandă albă, se duse la bucătărie, unde, neajutată de nimeni, pregăti dejunul, care consta din colțete de miel fripte, legume și o budincă, admirabil preparate.

În timpul mesei, m'au făcut să răs cu lacrimi, povestindu-mi cum se debarasaseră de unii din producătorii cari apelaseră la serviciile Clarei și cum se înțețiau ofertele, pe măsură ce ei le respingeau.

Toate acestea nu făceau decât să confirme o teorie personală și anume că singura cale de a impresiona studiourile, este să le tratezi ca și cum ar fi lipsite de importanță.

Dar partea cea mai nostimă e că în tot acest timp, Clara a trăit cu cei două sute de dolari pe săptămână, câștigați de soțul sau în Vest. Refuzau ofertele ce deveniau din ce în ce mai avantajoase și care pentru ea își pierduseră mult din importanța de odinioară, întrucât viața îi dăduse acum cu prisosință tot ceea ce doria: o fermă unde se putea destinde, dând drumul primitivismului ce palpita în ea, senzația de deplin și de securitate pe care o dă unei femei iubirea sinceră a unui soț bun și un Rolls-Royce.

„Imi pace să fac tot ce-mi stă în putință”, mi-a spus ea și vreau să economisesc tot ce va fi posibil, astfel încât să-mi pot permite oarecari capoteci, chiar atunci când voi fi silită să mă las de joc. Atât înseamnă ei pentru mine și nimic mai mult. Pot trăi perfect de bine din ceea ce câștigă Rex, și să fiu fericită. Voi refuza toate ofertele, până'n momentul când mi se va oferi rolul ce-mi convine. Nu mai vreau să interpretez acele stereotipe caracter de care am avut parte înainte. Atâta vreme cât producătorii îmi vor cere să fiu ca în „It”, și să-mi arăt rufăria, nu primesc să stau de vorbă.

„Am avut în ultimele șase luni propuneri de la toate companiile din Hollywood și de la două case engleze. De obicei, când telefonul sună, Bell ia receptorul și răspunde că nu sunt acasă. Cu cât mai mult se obstinează s'o facă, cu atât mai mult mă cheamă. N'am știut niciodată că e atât de ușor să infierbânti studiourile. N'ai altceva de făcut decât să stai retrasă timp de câteva luni și să te căsătorești cu un om energic și totuși delicat”.

Da, formula și-a făcut într'adevăr efectul și Clara are acum unul din cele mai avantajoase contracte. Filmul pe care urmează să-l turneze este „Callher savage” în care joacă rolul unei fete de sânge amestecat, ce inspiră cele mai diferite sentimente.

Revine în cinema mai seducătoare de cât oricând, cu o nuanță din misterul Gretei Garbo, datorită mănăstireștei izolări din ultima vreme.

Pentru prima dată în cariera ei știe ce e independența. Pentru prima dată în viața ei știe ce e iubirea.

Puține sunt actrițele de talia ei și amatorii de realizări bune vor saluta cu bucurie această reapariție.

JAMES GRAY

Incă o taină din „Desamăgitele”

SARMANE Loti, tu nu poți dormi în pace, în liniștitul mormânt pe care ți l-ai ales! Incă odată lumea se atinge de ceea ce fu taina dragă a geniului tău melancolic și mâini străine vor să descopere misterul „Desamăgitelor”. Dar ce interesează modelele, căci ceea ce ne mișcă și captivează în celebra ta carte nu este documentația exactă, autenticitatea persoanelor din scenă, adevărul portretelor tale și creația visului tău, subtilele reacții ale sensibilității, această poezie a spaimei omenești dinaintea morții, tot ce ai exteriorizat din sufletul tău, iar nu trecătoarele siluete, pe care le-ai pus în scenă.

În „Desamăgitele” găsim mila ta față de destinul a milioane de femei, care te-a îndemnat să scrii admirabile pagini, și impresionanta Djénane nu este decât o formă, în care ai îmbrăcat propriul tău sentiment.

La ce bun oare posteritatea se cufundă în cercetări savante, cu gând de a pune un nume precis pe chipul eroilor tăi de tristeță și a le șterge acel farmec pătruns de mister și necunoscut? Cartea ta, geniuul tău, ființa ta, o vor găsi ei acolo? Dimpotrivă personagiile tale vor îndura nedreapta și cruda impresie a unei lumini inutile, distrugându-se astfel armonia unui tablou de artă, savant aranjat, pentru a produce efectul său, în jocuri de clar obscur și de dulci și ușoare umbre crepusculare.

Din nenorocire fiecare pretinde să cunoască secretul „Desamăgitelor”.

Incă din timpul său o femeie de litere avea pretenția că fusese inspiratoarea lui Loti, misificându pe marele scriitor și că Djénane era ea. Astăzi o nouă „lămurire” contrazice pe cea dintâi și nu există motiv pentru a nu-i da aceiaș creza-

re, de care s'a bucurat și cealaltă. În orice caz un mare număr de „lămuriri” valorează mai mult decât una singură, căci în fața contrazicerilor ne putem permite să credem din nou în această ficțiune a Djénane-ei și să ne lăsăm legănați în visul lui Loti, de-o nostalgie atât de bogată.

* * *

Iată acum pentru cititori o nouă lămurire a tainei din „Desamăgitele”. Astfel cum e data de d. Allard de Chateauf, într-o scrisoare adresată ziarului „Aux Ecoules”.

Domnule director,

Vă voi rămânea obligat, dacă veți binevoi a însera rectificarea următoare, relativ la istoria adevărată a verelor mele „Desamăgitele”, de care s'a vorbit adesea, fără nici o cunoștință de cauză. Iată adevărul. Ele erau ficele lui Noury Bey, ambasador secretar general al imperiului Otoman timp de peste doisprezece ani, până la moartea sa, grăbită de fuga copilelor sale, atât de iubite.

Una din ele Zénam (douăzeci și doi de ani) era căsătorită cu Sefa Bey vechi ministru al Turciei în România și mai târziu ministru Afacerilor Străine. Cealaltă Nouryé (douăzeci ani) este astăzi contesa Rohozenska și aparține prin această alianță unei nobile familii poloneze. Cele două verișoare, pe care le-am cunoscut la cea mai fragedă vârstă, atunci când eram atașat la ambasada din Constantinopol — erau de-o inteligență remarcabilă, dar puțin exaltate din cauza culturii literare, foarte întinsă.

Loti voind să profite pentru documentarea romanului său, favoriză evadarea lor, furnizându-le ajutoare. Prevenit — eram atunci în funcțiune la „Quai d'Orsay” (afacerile străine) — prin telegrame — unde poli-

ția turcă era gata să pună mâna pe ele; am avizat pe d. Benoit, ministrul nostru, rugându-l să le protejeze și timp de câteva luni la Paris datorită mea fu de-a mă ocupa de ele și de-a le apăra contra tuturor curiozităților primejdioase, care le dădeau asalt. Tatăl lor disperat le trimetea în toate lunile o sumă de bani, pe care le-o remiteam.

Ele fură prezentate, prin mine, personalităților importante din societatea epocii: contesei Mélanie de Pourtalès, marchizei Loys-Chandieu, ducese d'Uzès-Mortemart, marchizei de Saint Paul, contesei de Talleyrand-Perigord, d-lui Henri Germain etc., cunoscute astfel un mediu care le luă sub protecție.

Nu știu dacă atunci Pierre Loti se ocupa de ele. Nu-mi vorbiri nimic, știind că s'a spus acestui ilustru scriitor ceeace gândiam despre purtarea sa. Verișoarele mele, întime ale palatului imperial i-au furnizat prin talentul lor paginile descriptive cele mai captivante ale lucrării sale.

Astfel dezolarea — pentru un scop literar — domni în câminul unei familii de origine franceză.

Noury Bey era fiul colonelului de stat major Réchad Bey. unchiul tatălui meu, frate mai mic al bunicului, după numele său adevărat M. de Grand de Chateau-Neuf, dintr'o familie nobilă din Dauphiné, care era la toate adunările ilustre, în 1788. Bunicul făcea parte din corpul de gardă al lui Ludovic XVI. N'a emigrat și s'a angajat în armata generalului Bonaparte, în Italia. Moșul meu, ofițer sub Louis Philippe, intră în armata otomană, acoperindu-se de glorie în diferite războaie și mai ales în bătălia dela Nezib.

Vărul meu Noury-Bey a murit de mahnire, verișoara Zé-

nam avu o moarte misterioasă și poate voluntară, iar Nouryé este o femeie desăvârșită, mamă a mai multor copii. Am re-văzut-o la rentoarcerea sa dela Nisa, acum câțva timp, la înmormântarea unei prințese otomane. Am vorbit de toate amintirile noastre comune, dar numele lui Pierre Loti nu a fost evocat, fără ca să provoace din partea noastră o sentință defavorabilă.

Verișoarele mele se bucurau la Constantinople de toate libertățile compatibile obiceiurilor timpului și tatăl lor nu le-a fi refuzat chiar o viață europeană, dar această evadare scandalosă îl distruse.

Allard de Chateauf
Consilier de Ambasadă

* * *
Suntem în așteptarea unei alte soluții a enigmei care să contrazică pe cea a d-lui de Chateauf.

Jusek Caldaram

Cu prilejul excursiunii organizate de „Realitatea Ilustrată”, prietenii noștri au făcut numeroase fotografii pe care ni le-au pus grațios la dispoziție.

Reproducem din ele.

Fotografia din dreapta sus înfățișează o stradă în Stambul, fotografiile de jos stânga: poarta în Serai; dreapta: excursioniștii în moscheea Sfânta Sofia ascultă explicațiile d-lui prof. Mugur.

Trimise de Aurel Dumitrescu)

A apărut „Magazinul” No. 20

11 August 1932.

A doua excursiune a „Realității Ilustrate“ la Istambul Eyub, Prinkipo și Scutari

„Realitatea Ilustrată“ a organizat o a doua excursiune la Istambul cu vizitarea insulelor Prinkipo (Buiuk-Ada) Scutari (în Asia Mică) și Eyub.

Prețul acestei excursiuni este de lei 2.060 de persoană, în care se cuprind toate cheltuielile și anume: Vapor dus și întors, întreținere completă, în tot timpul șederii în Constantinopol (hotel, masa și bacșisuri), preumblări, automobile, metro, vapoarele la Prinkipo, Scutari și Eyub, precum și formalitățile șaportului și viza.

Plecarea la 18 August din Constanța, înapoierea la 22 August în acelaș port.

Informațiuni și înscrieri la administrația revistei „Realitatea Ilustrată“, strada Const. Mille 7-11 (palatul „Adevărului“).

O scrisoare a așazisului „Rege al purgativelor“

Am consacrat acum câteva săptămâni o pagină unui musafir interesant: milionarului american Julius Fleischmann care a pornit într'o lungă călătorie, în jurul lumii, cu un yacht splendid al său, „Camargo“.

Poposind și în țara noastră, călătorul a fost întâmpinat cu multă simpatie și curiozitate, iar fantezia reporterilor l-a calificat cu amuzantul titlu de... „rege al purgativelor“.

Amintim că musafirul american a avut cinstea să primească pe yachtul său vizita distinsă a Suveranului și a Voevodului Mihai, cari au admirat eleganța vasului și organizarea ingenioasă a mijloacelor de transport.

Printre cele câteva persoane care-au avut posibilitatea să se întrețină cu acest călător, a cărui rezervă a contribuit la crearea unui vâl de mister în juru-i, se găsește și d. dr. G. D. Ionășescu, cunoscutul popularizator al chestiunilor în legătură cu igiena și medicina. D-sa a stat de vorbă, îndelung, cu milionarul american, publicând apoi în „Gazeta Medicală“, ziarul d-sale, un interesant articol de impresii și informații.

Parvenindu-i articolul, călătorul de pe „Camargo“ a trimis autorului scrisoarea de mai jos:

Scumpul meu Dr. Ionășescu,
Îți mulțumesc foarte mult că mi-ai trimis articolul pe care l-ai publicat în „Gazeta Medicală“. Acesta, împreună cu traducerea lui m'a găsit la Balcic. Îmi pare foarte rău că părăsesc regiunile Dv., atât de frumoase și sper că mă voi reîntoarce pentru a gusta frumoasa Dv., ospitalitate.

Al d-tale cu toată sinceritatea,
Julius Fleischmann
Varna (Bulgaria)

Proprietari!

Veți închiria mai ușor casele, veți găsi chiriași dispuși să plătească chiria pe care o cereți...

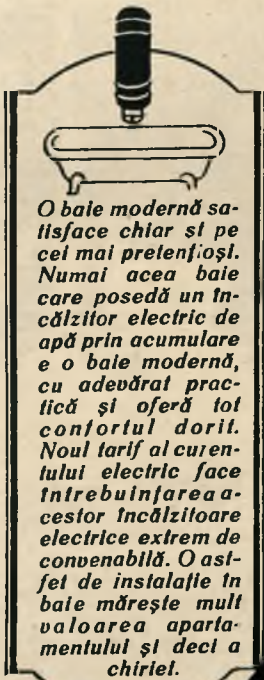
dacă INSTALAȚIA ELECTRICĂ a imobilului e modernă, adecuată

În aceste timpuri grele, chiriașii sunt mai exigenți. Ei vor valoarea completă în schimbul banilor cheltuiți — în special acei cari își pot permite să locuiască într'o locuință modernă. La închirierea unei locuințe, primul lucru pe care caută să-l observe tânăra gospodină, este numărul prizelor și unde sunt plasate. Ea știe că fiecare priză înseamnă mai mult confort, muncă mai ușoară și mai puțină. Ea mai știe că o cameră cu o suficientă instalație de electricitate, poate fi mai răcoroasă sau mai caldă-roasă, poate fi curățată mai ușor, îi dă posibilitatea să facă tot felul de treburi casnice, astfel ca: tighelitul la o mașină de cusut electrică, călcatul cu un fier electric, gătitul la un rechaud electric, etc., fără eforturi! La construirea noului Dv. imobil, observați ca instalația electrică să fie ireproșabilă și suficientă! Pentru informațiuni, adresați-vă Biroului „Totelectric“, Calea Victoriei 50.

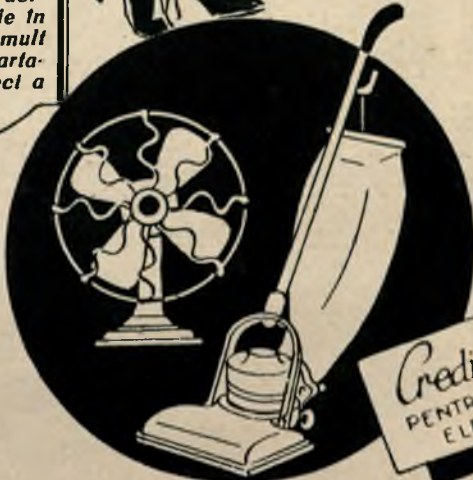
Electrogaz
S.A.R.

Expoziție permanentă de aparate electrice. Calea Victoriei, 50

Credit 12 luni
PENTRU ABONAȚI LA
ELECTRICITATE

O baie modernă satisface chiar și pe cei mai pretențioși. Numai acea baie care posedă un încălzitor electric de apă prin acumulare e o baie modernă, cu adevărat practică și oferă tot confortul dorit. Noul tarif al curentului electric face întrebuințarea acestor încălzitoare electrice extrem de convenabilă. O astfel de instalație în baie mărește mult valoarea apartamentului și deci a chiriei.

Trista soartă a câtorva câștigători la loterie

ACUM când loteriile de tot felul au o atât de mare faimă, ne permitem să vorbim de tristul destin al câtorva mari „câștigători”, cărora banii nu le-a adus fericirea, pe care ei o așteptau.

Cu câtă invidie citim în ziare că domnul X a câștigat cinci milioane, la ultima tragere, ori că doamna Y a fost fericita câștigătoare a marelui loterii organizată de cutare societate de binefacere. Poate când veți cunoaște dureroasa poveste a câtorva inși îmbogățiți, dela o zi la alta, nu veți mai dori pentru nimic în lume să împărtășiți soarta lor. Astfel anul trecut, un anume Emilio Scala conducea o modestă cafenea la Neapoli, și cum adunase o sumă bună de bani doria să se retragă cât mai curând, spre a-și duce existența liniștit, ca un om care a muncit îndeajuns pentru a gusta farmecul repausului meritat. Trăia fără griji, într-o fericire calmă, așteptând ora când va putea părăsi afacerile. Dar veni marea tragere a loteriei din acel an. Scala formase o tovarășie cu alți doi inși și toți trei, cumpăraseră un carnet de bilete, pe care scriseră cele trei nume, pentru a împărți între ei beneficiul, în caz că unul din ele ar-ese câștigător. Cumpărătorului unui carnet întreg i se dăruia gratuit un bilet așa numit „extra”. Întâmplarea făcu că acesta să încapă în mâinele lui Scala și să fie tocmai numărul câștigător. Asociații lui nu se gândiseră la biletul „extra” și deci el nu purta semnătura celor trei tovarăși. De aici proces. Acesta nu e pe punctul de-a se sfârși curând și nenorocitul Scala din clipa când marele noroc i s'a aruncat în drum nu are un minut de liniște. Va vâștiga oare procesul său? El va cunoaște în tot cazul toate cotiturile și grijile marilor întreprinzători de afaceri.

Poate că și regretă pacinica existență de odinioară, în care nici o supărare nu venia să-l tulbure...

Iată un alt exemplu :

D-na Thompson conducea, până anul trecut, un mic bar, unde lucrătorii și minierii veniau în fiecare seară să ciocnească câte un pahar, înainte de-a se duce acasă.

Era foarte fericită și nu nutria nici-un fel de ambiție. Veni tragerea irlandeză din Noembrie trecut. Femeia alese calul „Nestorian”. Acesta câștigând al treilea loc la curse, aduse d-nei Thompson un câștig de 20.000 shilingi (600.000 lei). Abia fusese pusă în curent cu fericita noutate și i se anunță că cumnatul său își rupsese un picior, pe când trecea strada. Surzând fără voie tuturor persoanelor venite să o felicite, ea nu fu liniștită decât în clipa când ajunse la spitalul, unde cumnatul ei fusese transportat. Acesta își dete suflului înainte ca ea să-l poată vedea. Dar întâmplarea de mai sus nu era decât începutul încercărilor sale. În trei zile îi sosiră peste trei mii de scrisori. Printre acestea cele mai multe o amenințau cu răpirea, în caz că ar refuza să plătească o sumă fixată de trimițători. Alții o cereau în căsătorie. Trecând prin astfel de emoții, sănătatea d-nei Thompson se zdruncină. Însfârșit ea luă hotărârea să plece în călătorie, lăsând fiecei sale direcția barului. Singura noapte în care ea putu să gândească ore de odihnă relativă, fu cea petrecută pe vaporul care o ducea departe.

Ascultați acum povestea mecanicului, care la tragerea premiului „Calcutta” a câștigat deodată fabuloasa sumă de 235.000 dolari. (Circa 40 milioane lei). Acest om, numit Robert Whitaker abia în vârsta de douăzeci și unu de ani, era logodit cu o tânără fată, cu care ar fi putut duce — grație câștigului și economiilor sale — o viață fericită.

Dar din ziua când el deveni bogat, primi o mulțime de scrisori, dela femeile care doriau să-l ia în căsătorie. Tânărul se socoti deodată devenit un seducător și nu mai privi decât cu dispreț la mica sa logodnică. Aceasta mândrită de atitudinea cea nouă a mecanicului rupsese logodna. Whitaker devenit un om de-o eleganță remarcabilă, plecă în Europa, în goană după aventuri. Băiatul, cu un sfer de milion dolari, descinse la Paris, într'un mare hotel și începu o viață de desfrâu care-i subrezi sănătatea fără a-i procura decât plăceri trecătoare. La Viena făcu cunoștință cu o tânără artistă de muzic-hall, Jenny Richter, de care el se îndrăgosti nebunește. Dar aceasta cunoștea mai ales arta de-a stoarce de bani pe amantii naivi. Grație unor dilace uneltiri, ea se instală într'un apartament elegant și-și cumpără — cu banii mecanicului — nenumărate bijuterii și blănuri. Nici un capriciu pe care iubitul său să nu îl satisfacă, nici o fantezie pe care el să

i-o refuze. În acest timp tânăra femeie era departe de a fi credincioasă. Unul din amanții ei socotind-o cu totul a lui și aflând că era metresa lui Whittaker, doborî pe acesta din urmă cu un glonte de revolver tras în plin.

Dar ceea ce-i interesant este că din 235.000 dolari, nu mai rămăseseră nenorocitului mecanic decât vreo douăzeci de mii. Și desigur că el n'ar fi întârziat să-i risipească și pe aceștia, dacă mâna criminală n'ar fi pus capăt zilelor sale.

Mai cităm cazul unui om sărac, care muri de emoție, când i se aduse la cunoștință că el este fericitul beneficiar al unui mare lot, câștigat la o tragere. Alții și-au văzut existența otrăvită, din ziua când norocul le-a surâs.

Un anume Malden câștigă într'o zi al treilea premiu al tragerii „Calcutta”. Când a încasat totalul sumei, aproape 70.000 dolari (circa 12 milioane lei), dăruî mamei sale un automobil. Aceasta conducându-l singură fu — puțin timp după aceasta — victima unui accident, care o costă viața.

Lista ar fi prea lungă pentru a menționa toate cazurile în care norocul subit fu departe de-a aduce cu el fericirea. Concluzia: Să nu alergăm după noroc. Sosirea lui fiind foarte adesea un izvor de mizerii și nenorociri.

Să gândim cel puțin la aceasta, pentru a ne consola, de-a nu fi văzut niciodată pe lista câștigătoare biletele pe care le cumpărăm, cu speranța de-a deveni bogați, căci mulțimea banilor exercită fără voie asupra spiritului nostru o irezistibilă fascinație

Petele și decolorațiunile dispar sub perie

DINȚI MAI ALBI cu 3 nuanțe în 3 zile

Nu mai este astăzi nici o scuză pentru ca cineva să aibe dinți îngălbeniți, decolorați, stricați. Știința, de fapt, a descoperit mijlocul de a elimina cauza în 95% din toate afecțiunile dinților și a gingiilor: milioanele de microbi cari vin să infecteze gura la fiecare aspirație. Este metoda Koly nos Perie Uscată. Urmați chiar de acum această metodă: un centimetru de Koly nos pe o periuță uscată. În 3 zile exact, dinții Dvs. vor fi mai albi cu 3 nuanțe. Koly nos-ul este unic, îndată ce pătrunde în gură, se transformă într'o spumă antiseptică și răcoritoare care se strecoară în fiecare cavitate, crăpătură și scobitură. El omoară microbii vătămători gurei, cu milioanele — 190 milioane în 15 secunde. Petele îngălbenite și urâte particulele de alimente în fermentație, sunt în mod rapid eliminate. Dinții recapătă frumusețea lor naturală.

LA CREME DENTIFRICE
Antiseptique
KOLYNOS

Prin Dalmația

Publicăm o serie de fotografii luate din Split, capitala Dalmației. Acest oraș care numără 40.000 de locuitori e vechi de peste 2.000 de ani. Într'adevăr împăratul Dioclețian și-a construit la 293 înainte de Christos, palatul regal pe locul unde s'a fondat actualul oraș.

Palatul s'a păstrat până în zilele noastre. După ce a acceptat pe rând protectoratul bizantin, al regilor croați, al Veneției, al Austriei, al Franței (1805-1813); astăzi se găsește înglobat, împreună cu Dalmația în Statul Jugoslav.

O veche fortăreață.

Vedere din port spre. Sft. Dujma.

Biserica Sft. Dujma.

Ruinele unei cetăți de lângă Spl

ODISEEA D-lui PELLOT

Nuvelă umoristică de Radolphe Bringer

DUPA ce bău ciocolata, la bufetul gării Perrache, din Lyon, observând că n'are bani mărunți, d. Pellet se văzu nevoit să scoată un portofel plin cu hârtii de câte o mie și să schimbe una.

Apoi se reîntoarse la compartimentul său, al cărui unic călător era, și nefiind decât ora patru dimineața — nu se luminase încă de ziua — se întinse foarte liniștit pe banchetă și-și reluă somnul întrerupt.

D. Pellet își petrecuse ultimii treizeci de ani ca inginer minier, în Siberia. Făcând avere, se întoarse în ținutul lui natal, lângă Avignon, sperând s'o ducă bine, deși toate rudele lui muriseră și din amicii lui de odinioară, fără îndoială că se prăpădiseră foarte mulți. Își va cumpăra o căsuță la adăpost de vântul mistral, cu niște chiparoși bătrâni.

Intre acestea, se făcu' aproape orele șapte și soarele se ridicase de mult sus pe cer. Razele lui calde mângăiară fața domnului Pellet, care se trezi.

Dar, în aceeași clipă se deschise ușa compartimentului, cu toate că expresul mergea cu mare iuteală, și un domn sări asupra nenorocitului domn Pellet.

— Ajutor! voi să strige acesta, sărind către semnalul de alarmă.

Dar, omul scosese cu iuteală un flacon din buzunarul său și-l puse sub nasul domnului Pellet.

Flaconul cuprindea fără îndoială cloroform, căci d. Pellet căzu numaidecât pe banchetă, cu desăvârșire neînsuflețit.

Omul își frecă mâinile.
— Am pus mâna pe hârtii, zise el.

Acel cinstit gentleman, care intrase pe neașteptate în compartiment era un tânăr blond, de vreo treizeci de ani și de talia d-lui Pellet. Purta un costum cu pătrățele, iar în cap avea o șapcă de jockey, din aceeași stofă: după cum se vede, un tip de-o înfățișare perfect engleză. Dacă în clipa când d. Pellet își scosese portofelul plin de hârtii de-o mie, ca să-și plătească ciocolata, ar fi avut curiozitatea să se uite în jurul lui, ar fi putut zări, într'un colț, acelaș costum cu pătrățele pe care vederea hârtiilor de o mie, părea că-l interesează în deosebi.

Dar când vrei să iei o ciocolată la bufetul gării Perrache, nu-ți trăznește prin cap să te asiguri dacă, întâmplător în jurul tău nu se găsește vreun costum cu pătrățele, având față de d-ta gânduri rele.

Intr'adevăr, deabia adormise d. Pellet sub efectul grozav al cloroformului și costumul cu pătrățele puse mâna pe buzunarul dinăuntru al hainei, ca să se încredințeze dacă portofelul se găsea tot acolo.

— Aici e cuibul! spuse acel om cum se cade, constatând că portofelul era la locul lui.

Apoi adăogă:
Și acum la lucru!
Atunci, în mai puțin timp decât trebuie ca să scrii, gentleman-ul desbracă pe d-l Pellet.

Vestă, pantaloni, haină, cravată, cămașă, flanelă, ciorapi panțofi, totul fu scos și după puțin

timp nenorocitul domn Pellet, pe care nu-l mai puteau trezi nici trâmbițele judecării de Apoi, se afla întins pe banchetă, tot atât de despuiat cum poți fi, când n'ai absolut nimic pe trup.

După ce făcu acestea, gentlemanul, cu un zâmbet mulțumit, se desbracă la răndu-i, apoi, când fu în aceeași situație ca și d. Pellet, cu o îndemânare uimitoare, se îmbracă din nou, fără grabă, cu hainele pe care le luase dela victimă.

Insfârșit, când fu îmbrăcat din cap până în picioare cu hainele d-lui Pellet care îi veniau ca o mănășă, îmbracă goliciunea adormitului cu hainele lui proprii.

Fu o completă metamorfoză. În mai puțin de zece minute d. Pellet luase înfățișarea gentleman-ului și reciproc; cel mai dibaciu și tot s'ar fi înșelat!

Dar tocmai în clipa aceea, expresul care nu alerga cu mai puțin de 80 kilometri pe oră, se opri pe neașteptate, într'un sgmot asurzitor de fierărie, de lemne și sticlă spartă! Expresul se întâlnise cu alt tren care printr'una din neprevăzutele întâmplări, se găsia tocmai în drumul lui!

Când d. Pellet se deșteptă din somnul lui cloroformic se frecă la ochi, nerecunoscând de fel locul unde se afla.

Adormise într'un compartiment de clasa I-a al companiei Paris-Lyon-Marsilia și se trezia într'una din acele căsuțe, ce mărginesc calea ferată la intersecția lor cu șoselele.

Dar nu avu timpul să se mire:
— Iată-te dres?... Ei bine, mare noroc ai avut! Ai fost departe de tot!

— Drace!... Vin din Siberia! zise d. Pellet în mod firesc.

Omul începu să rădă.
— Asta îmi place! Accidentul te-a făcut oare să-ți pierzi mințile?

— Ce accident?
— Ești rănit?
— Eu rănit? răspunse bunul domn Pellet, deschizând ochii mari... Și de ce-ai vrea d-ta să fiu rănit?

Fu întrebat:
— Erai în expres?
— Nu ești rănit?

Ah, asta-i bună, urlă d. Pellet scos din fire, dar drept cine mă luați? Suni nebun sau o să înnebunesc?

— Așa dar, nimic nu știi?
— Dar ce? Deabia m'am trezit! Și zicând aceasta, foarte sprinten, d. Pellet sări din patul în care fusese întins îmbrăcat.

Atunci doctorul îi explică întâmplarea: expresul în care se afla se ciocnise cu trenul de per soane 168, erau 50 de morți și tot atâția răniți.

— Și eu nu sunt mort! zise d. Pellet, pândind și pipăindu-și toa te încheeturile.

În clipa aceea, un tânăr veni găfâind și zise:

— Am descoperit încă un mort... Are tot capul zdrobit... E de nerecunoscut... Dar s'au găsit la el acte, ce ne-au îngăduit să-i stabilim identitatea! E un inginer, care vine din Siberia, un anume Pellet.

— Pellet!... strigă d. Pellet... Ați spus Pellet?!... Ah! Dumnezeule!...

Și leșină.
Când își reveni, doctorul îi spuse:

— Sunteți desigur un prieten al celui domn Pellet!

Vreți să veniți să-l recunoașteți!

Și-l târi către un macaz, înaintea de-a putea scoate un cuvânt măcar.

Și acolo, care nu-i fu mirarea de-a se vedea întins, fără viață, în fața lui.

Și-și aruncă sie-și o privire, ca să vadă dacă nu-i jucăria vreunui vis îngrozitor. Nu se mai recunoscuse, sub acel costum cu pătrățele, care nu era al lui. Atunci scoase un strigăt puternic, fu sugrumat de o teamă adâncă, și se întreba, dacă acel cadavru nu era al său într'adevăr.

Dar își aduse aminte... Își aminti de omul care pătrunsesse în compartimentul său... care îi făcuse să respire un flacon cu un miros dulceag, puternic și înțelese totul.

— Domnule, zise el medicului, acest cadavru nu e al d-lui Pellet, pentru cuvântul că d-nul Pellet sunt eu.

— D-ta?
— Da!... Eu!... Iată ce mi s'a întâmplat.

Și povesti medicului aventura sa.

Acesta îl ascultă dând din cap, apoi când sfârși:

— Ei, dragă prietene, e ușor de zis, dar trebuie să și dovedești!... Zău, e așa de lesne! Aici e un cadavru, care are o adevărată avere în portofelul său, și deodată unul vine să-ți spue:

„Acest cadavru e al meu”! S'o spui altora, nu mie! Cine dovedește că nu ești chiar d-ta acel spărgător, un tâlhar urmărit la Lyon, ale cărui semnalmente sunt date pretutindeni... Da, da! Nu știi ce mă oprește să nu te dau pe mâna poliției, care e pe urmele d-tale.

Și de bună seamă, ca să nu

fie ispitit să facă ce spusese, doctorul îi întoarse spatele și plecă.

Ei bine, asta-i bună de tot!... zise d. Pellet. Își duse fără voce mâinile la buzunar și simți un revolver pârghii de spărgător, un pumnal, un întreg arsenal de tâlhar. Atunci chibzui.

Doctorul avea dreptate... Cine va putea da mărturie spuselor sale și că a fost jefuit de acel om, mort, câtă vreme asupra aceluia se găsește toate efectele și toate hârtiile sale... Să invoace mărturia prietenilor? A părăsit Franța acum 30 de ani și nimeni nu-l mai cunoaște azi.

Astfel, nu numai că era mort, nu numai că era jefuit, ruinat, fără un ban, dar era și în primejdie să fie arestat de jandarmi și osândit, în locul propriului său hoț, ale cărui haine le purta, fără voce.

Înțelese că e pierdut!.. Ii fu teamă! Și luându-și picioarele la spinare, o luă la sănătoasa, ca și când ar fi simțit pe urmele lui pe toți agenții de poliție și pe toți jandarmii călări din Franța.

Aceasta-i ciudata poveste a domnului Pellet, așa cum mi-a povestit-o paznicul ruinelor romane, de lângă Avignon.

Și când sfârși, înfigându-se în fața mea:

— Și acum, dacă vreți să vedeți pe d. Pellet, în carne și oase, uitați-vă la mine!... priviți-mă. Căci mie mi s'a întâmplat această aventură ciudată.

Brațele îmi căzură.

Dar cum acestea se petreceau aproape de Avignon, și nu tocmai departe de Tarascon, fui cuprins deodată de neîncredere, dar strecurai în acelaș timp în mâna bătrânului o hârtie, căci dacă povestea nu era adevărată, era totuși bine plăzduită, și, zău, făcea cel puțin o hârtie de cinci franci!

In românește de P. B. M.

Singurul remediu
contra gripei
și oricărui
fel de
răceli
este

DIANA

Furnizor al Curții Regale

DIANA
FRANZBRANNTWEIN

VADOMNI OTTO I?

LA 20 Noembrie 1930, în prezența reprezentanților legitimiștilor austriaci și unguri, ex-impărăteasa Zitta citi un act ce proclama majoratul fiului ei mai mare, arhiducele Otto. Acest act, ce dădea tânărului de 18 ani demnitatea de șef al casei de Habsburg, îi puneă totdeodată și candidatura la tronul ce aparținuse tatălui său, care sub numele de Carol I, a fost ultimul împărat al Austriei, și sub acela de Carol IV, ultimul rege al Ungariei.

Îată deci din nou, pe avantscena politicei, un reprezentant al Casei de Habsburg, al cărei nume rămâne legat de toate peripețiile istoriei europene. Viitorul Ungariei și destinul arhiducelui Otto vor fi oare nedespărțite?

Chiar faptul că se discută despre această problemă este rezultatul unei lungi și răbdătoare activități a ex-impărătesei Zitta.

Într-o zi cenușie de Noembrie, în anul 1916, după un vechi ceremonial tot atât de solemn pe cât de

Otto de Habsburg în mare finută.

Stânga: *Ex-impărăteasa Zitta și fiul său cel mare.*

lugubru, rămășițele împăratului Franz-Iosef I fură transportate la locul de odihnă, la cripta capucinilor din catedrala Sf. Ștefan din Viena. Trei personalități urmau în primul rând convoiul: noul împărat Carol, soția lui, Zitta, și fiul lor Otto, pe atunci în vârstă de patru ani.

Carol I nu s'a gândit niciodată să urmeze la tron unchiului său. Domnia acestuia a durat 66 de ani și părea că nu va lua sfârșit. Arhiducele era pe deplin mulțumit cu postul modest pe care-l deținea într-o garnizoană din micul orașel Kolomeia, de unde îl scoase, în 1914, glonțul de revolver al lui Gabrilo Prinkip. Acesta, omorând la Sarajevo pe arhiducele Franz-Ferdinand, deslănțui marele război.

Bun și generos, dar de un caracter slab, lipsit de ambiție, fără experiență nici cunoștințe, tânărul împărat nu fu capabil să țină piept nici elementelor militare, nici oamenilor politici, și nici chiar supușilor săi.

Contele Polzer-Hoditz, care a fost unul dintre intimii lui Carol, povestește că două zile după încoronarea sa, împăratul chema telefonic marele cartier general al armatei austro-ungare.

— „Aici, împăratul Carol. Care e situația pe front?”
— Împăratul Carol? Ei bine, aici Papa! răspunse telefonistul de serviciu și izbucnind în râs, închise aparatul.

Împărat, Carol, rămase pentru totdeauna ofițerul de garnizoană provincială. El n'a știut să se impună, să smulgă cu forța prestigiul ce-i era refuzat de morga curților.

În primăvara anului 1917, el dădu ordin contelui Czernin să se prezinte ca să-și facă raportul. Dar contele îi

trimise vorbă că n'are timp, fiind ocupat cu pregătirile unei vânători.

Nu fu mai fericit nici în alegerea consilierilor săi. Destinul îi trimise oameni ca Vekerlé, despre care lui Franz Iosef I îi plăcea să povestească anecdota următoare:

Intr-o zi suveranul întrebând dacă plouă, Vekerlé răspunse afirmativ. Împăratul se apropie de fereastră și ridică perdeaua. Ploua cu găleata. Mirat, el zise: „Ce întâmplare nostimă, Vekerlé! De astădată ai spus adevărul!”

Tot același Vekerlé duse de două ori pe bătrânul împărat la locul săpăturilor unde se bănuia că s'ar găsi mormântul lui Atilla. Dar de fiecare dată era alt loc.

„Unde se găsește la urma urmelor, acest mormânt? întrebă Franz-Iosif I.

— Acolo unde îi va plăcea Majestății Voastre, răspunse respectuos neturburaturat Vekerlé.

Unul din intimitii lui Carol I, descriind strădaniile lui zadarnice pentru a împiedeca războiul, mărturisise cu amărăciune:

„Ar fi trebuit un Bismark spre a înfrânge opoziția maghiarilor și a pune capăt tutelei germane. Dar tânărul împărat nu poseda nici una din calitățile cancelarului de fier”.

Dacă totuși, făcu dovadă de oarecare energie, aceasta s'a datorit numai influenței soției sale împărăteasa Zitta. Din primele zile ale căsătoriei lor, tânăra femeie știu să-și câștige influența asupra soțului său, care o adora. Familia de Habsburg, era cunoscută prin obiceiuri desmălate. Carol a păstrat însă intactă, grație ei, reputația de soț și tată de familie ireproșabil, tot astfel cum și-a păstrat — datorită tot ei, — demnitatea regală, în timpul scurtei domnii și în încercările fatale de revenire pe tron.

Zitta era fiica mai mică a Bourbonilor de Parma, cari aveau mulți copii, dar erau foarte săraci. A fost crescută modest, într-o mănăstire a Benedictinilor, din insula Wight, unde din pricina timidității și a blândății primia totdeauna porția de prăjitură, cea mai mică. Măritată, a trăit exclusiv pentru familia ei. Simplă și binevoitoare, era iubită la Colomea, și se spune că dădea bună ziua până și umililor negustori ambulanti, evrei.

Împărăteasa nu ascundea, de altfel, că se simțea de-o mie de ori mai fericită printre ai săi, decât la solemnitățile Curții, acoperită de bijuterii, printre care și celebrul diamant de 135 carate ce-a aparținut lui Carol cel Indrăzneț.

Dar când veni marea încercare și tronul Habsburgilor se clătina, această femeie bună și rezervată, dădu dovadă de multă voință.

Destinul dinastiei nu fu o povară prea grea pentru umerii ei delicați. Monarhiștii germani apreciară foarte mult această putere, desvăluită deodată, pe

care ei o individiau. Ziarul lor oficial scria: „Hohenzollernii ar avea de învățat dela împărăteasa Zitta, cum se luptă pentru tron. Ea știe să-și păstreze neatins prestigiul său de ultimă împărăteasă. Dacă Habsburgii au astăzi oarecare trecere la Viena, sau la Budapesta, aceasta se datorește numai ei.

După ce și-a plâns soțul cu sinceritate, ea s'a apucat să lucreze cu prudență, cu discreție, dar cu îndârjire, pentru fiul său Otto!

Fapt e că împărăteasa Zitta a știut să se impună cum nu reușesc, decât rareori, femeile. La o audiență a Papei, în timpul unei convorbiri cu Mussolini, în vizită la suveranii Italiei ori ai Belgiei, în trecere prin Paris, totdeauna și pretutindeni ea e aceeași: grațioasă, neobosită, diplomată, plină de tact și înțelegere, știind să aștepte și increzătoare în succes.

Grație ei, candidatura Habsburgilor, care mai înainte nu însemna decât o cauză pierdută, căpătă din nou aspectul unei cauze mari.

E ușor să ne închipuim influența ce poate avea o astfel de femeie asupra fiului ei tânăr, sbuciumat de atâtea amintiri tragice. Urmând la patru ani carul funebru al lui Franz-Iosif I, Otto, nu-și dădu seama încă de ceea ce se întâmpla. Dar doi ani mai târziu, când știrea despre noua prăbușire a împărăției, ajunse la palatul ungueresc din Gödölo, unde se găsea împăratul cu familia sa, arhiducele de șase ani zise cu gravitate părinților săi, cari plecau în grabă spre Viena:

„N'aveți teamă! Voi avea grijă de frații mei mai mici!”

Și apoi acea slujbă din 10 Noembrie 1918, în capela din Schönbrunn, când pentru ultima dată, împăratul ingenuștia pe altarul ce slujise vreme de șaptezeci de ani lui Franz-Iosif I! Palid ca un mort, el își stăpâna cu greu emoția. Și când orga intonă imnul național, biserica răsună de hohote de plâns.

Drama istoriei s'a întipărit pe chipul lui Otto. Cei cari trăesc în juru-i, vorbesc despre expresia melancolică a ochilor săi, de seriozitatea sa, de lipsa lui de humor.

După moartea soțului său, împărăteasa Zitta primi invitația rudei sale, Alphons XIII al Spaniei și se instală, cu copiii săi, în palatul din Uribarem, într'un sat de pescari, Lequito, aproape de San-Sebastian.

Aci își petrecu Otto copilăria. Resursele mici impuneau cumpătarea în orice lucru, dar legitiștii găsiu mijlocul de-a veni în mod discret în ajutorul familiei imperiale. Astfel un automobil fu oferit lui Otto, prin subscripția a o mie unu persoane.

Profesorii săi sunt benedictini unguri, cărora ordinul le plătește leafa.

În 1929 tânărul arhiduce plecă la Louvain, pentru studiile sale universitare.

Cu tot acest trai modest, vă-

duva împăratului Carol, contrar Kaiserului care s'a grăbit să comercializeze măreția-i decăzută, nu uită o clipă rangul ei. Ea a știut să inspire fiului ei acest „mesianism” politic. Educația lui clericală, ce corespunde puternicului sentiment religios al Habsburgilor, nu e mai puțin abilă din punct de vedere practic. Roma și clerul ungueresc n'au încetat o clipă de-a fi aliații zeloși ai împărătesei Zitta.

Toată lumea observă că Otto e foarte simplu și natural, nu ține la aparențe și nu disprețuiește la nevoie tramvaiul. Dar niciodată nu-și coboară demnitatea. A căpătat o educație strălucită și dă dovadă de excelente calități de lingvist. Lecțiile fiindu-i predate aproape totdeauna în limba ungară, el vorbește această limbă fără accent străin. Engleza lui nu-i poate perfectă, dar cunoaște în plus franceza, germana, spaniola, italiana și studiază acum croata.

A trecut în mod strălucit examenele universitare, dar profesorul Angyal, dela universitatea din Budapesta, care l-a învățat istoria, găsește că are mai curând un spirit receptiv, decât unul original.

Nici sportul nu e uitat. Otto e un bun călăreț, scrimer, înotător, jucător de tennis și știe tot atât de bine să conducă un automobil, ca și un aeroplan.

Unui reporter al ziarului „Le Journal” care l-a interviewat în timpul șederii lui la Allié în 1930, arhiducele i-a declarat: „Iubesc mult Franța! O iubesc fiindcă mama mea m'a învățat s'o iubesc!”

Întrebat asupra proiectelor sale el a răspuns: „Să lucrez, să-mi urmez studiile!”

Interviewat de un reporter care îl întreabă dacă se simte mai mult ungar decât austriac, răspunse: „Sunt un austriac cu sufletul unui ungar”.

Va reuși el să cucerească Coroana Sfântului Ștefan? Ea n'a stat niciodată prea bine pe capul Habsburgilor. Coroana autentică are de altfel un mic defect; crucea ei este ușor înclinată. Aceasta din cauză că eroul revoluției din 1848 Kosuth, luptând pentru independența ungară, înainte de-a fugi în Turcia, a ascuns-o sub pământ, și astfel crucea se îndoi.

Când în 1914, o delegație sârbo-bosniacă veni să-și exprime regretele ei pentru omorirea arhiducelui moștenitor la Serajevo, contele Tisza, veritabilul suveran al Ungariei, se mulțumi să răspundă: „Acesta-i voința lui Dumnezeu. Orice ne trimite El, trebuie să-i mulțumim!”

Pentru toți cei cari au prezidat de atunci destinele Ungariei: contele Tisza, contele Bethlen, regentul Horthy, chestiunea suveranului este secundară; singurul lucru important este „pământul Sfântului Ștefan” cum se numește în mod obișnuit Ungaria.

Dar a trecut timpul când se putea spune: *Bella gerant alii! Tu felix Austria nube!* (Răsboaie poarte alții! tu fericită Austria fă căsătorii). Țara cu un rege semi-feodal cere reforme urgente. Reforme și nu o simplă restaurare dinastică. Iată de ce contele Anton Si-

graz, legitimist cunoscut, a dat o desmățire energetică svonorilor ce circulau asupra posibilităților unei aventuri, a unei lovituri de stat „pentru Otto”.

„Suveranul trebuie s'aducă ceva țării sale”, zice el. În aceste timpuri dificile cum ar putea oare tânărul arhiduce să depună jurământul regal ungar, semn mistic al unității Statului:

„Noi, prin grația lui Dumnezeu, împărat al Austriei, rege al Boemiei, etc., rege apostolic al Ungariei, jur pe Dumnezeu drept, sfânta mamă și toți Sfinții.. de-a păzi integritatea și Constituția țărilor croate, slavone și dalmate, ce formează cu Ungaria aceeași unitate politică”.

Deviza intransigenții unguerești:

„*Nem, nem! Soha!* Nu, nu niciodată!, nu cuprinde oare un sens fatal pentru fiul împărătesei Zitta?”

P. M.

Synnöve Solbakken

de Björnstjerne Björnson
celebrul roman, a
apărut în excelența

Biblioteca Dimineața

No. 148

152 pagini

10 LEI

Nou! Azi a apărut:

FĂRĂ COPIL

de Ignat Herrmann

(Traducere din limba cehă)
în „Biblioteca Dimineața”

No. 147

70 pagini

6 lei

Scăpați de PESTRUI

în câteva zile

GARANTAT cu „SONAL”

întrebuințare simplă, nevătămător
flaconul lei 100 două flac. lei 180
Dep. zit pt. România „ACTIVA”
Calea Moșilor No. 88. București.

Pulpele slăbesc cu
2 cm. în 3 zile prin-
tr-un masaj infil-
trant în porii epi-
dermei cu

Maigrine

Deasemen a puteți
reducé sigur, rapid
și fără perico orice
a tă part grasă a
corpului. Grăsimea dispare vâ-
zând cu ochii. Flaconul 140, con-
tra ramburs. Depozit general

„ACTIVA”
Calea Moșilor No. 88. București

TASKEENT

ORASUL BELSUCULUI

5)

CAPITOLUL XII

Spre amiază, sosi un tren, format din vagoane frumoase, nu un tren de marfă.

Nimănui nu-i fu îngăduit să se sue în el.

Vanka și Pietka fură gonțiți, trei fetițe duse la Orta-Ceka.

— „Clandestini!”

Mișka avu noroc. Se învărti în jurul locomotivei cu roți mari, roșii, apoi se așază pe o treaptă. Desigur c'ar fi putut să plece, dar me-reu li chinula gândul.

— „L-am părăsit, mi-am părăsit tovarășul! Tovarășul meu bolnav!” Când roțile locomotivei începură să se învărtească, gândul asta prinse a-l chinul și mai tare.

— „L-am părăsit!”

Mișka sări depe locul lui, gata să plângă de necaz.

— „Dece dracu m'am incurcat cu el?”

Locomotiva cu roțile roșii plecă, lăsând după ea o tristete apăsătoare.

Serioșka, culcat la soare, dinapoia unei gherete din gară, își lingea buzele, cu limba umflată. Trăsăturile i se lungiseră, nasul i se subțiasă. Mișka se așază alături de tovarășul său, dând din cap. Scoase din de-sagă o cârpă, își puse pe limbă un pic de sare, încruntă din sprâncene, sculpă. Fără să spue un cuvânt, se duse dealungul vagoanelor. Își scoase căciula, stătu câteva timp sub fereastra unui vagon, și merse mai departe. Găsind o coajă de cartof, aruncată în noroi, o mestecă cu lăcomie.

Dintr'un vagon se răspândia un miros tare de borș.

Mișka scoase iarăș din cap căciula veche a tatălui său.

— „Fă-ți milă măicuță de-un copil bolnav!”

— „De cine?”

— „De-un bolnav!”

— „Cară-te, până când nu te stropesc cu apă! Diavolii ăștia nu-ți dau pace nici o clipă!”

Mișka oftă fără să mai răspundă nimic. Trecu de ultimul vagon și se așază pe șina îngustă și lucie.

Răposatul tat-său îi spunea totdeauna:

„Să primească — sunt totdeauna gata; să dăruiască — niciodată!”

Mișka își luă capul între mâini și rămase nemișcat.

„Poți să mori aici: nimănui nu-i pasă.”

Tocmai atunci apărură în firmieră din oraș, cu vâl alb, ținând în mână o bucată de pâine neagră. Fie că ea ghici de la sine că Mișka era în mare nevoie, sau poate că ochii lui Mișka trădau desnădejdea sa.

— „Încotro mergi, copilul meu?”

Vocea mângâitoare cuprinsă pe Mișka, de pare ar fi fost un val de apă caldă. O privi: nu-și bătea joc de el, ochii îi erau plini de milă. Mișka nu se gândi multă vreme, povesti toate ca la spovedanie: cum tovarășul lui și dânsul se înțeleseseră să plece împreună la Tașkent și-și făgăduiseră să nu se părăsească unul pe celălalt în drum; dar tovarășul căzuse puțin bolnav și nimeni nu le dădea pâine. Dânsul, Mișka, trebuia să-și continue calea cât mai repede, dar nu putea să părăsească pe celălalt, care ar fi murit dacă rămânea singur, lipsindu-i experiența: de când se născuse nu fusese nicăeri și îi era frică de locomotivă.

— „Dar ce are?”

— „Are cufureală, fiindcă a băut apă rea și mai are un fel de friguri.”

— „Arată-mi-l și mie!”

Când ajunseră în dosul gheretei, la locul unde zăcea Serioșka, Mișka spuse:

— „Uite-l!”

Infiriera cercetă pântecul lui Serioșka și spuse:

— „Nu sunt friguri, e tifos, desigur că nici n'o să scape.”

— „Și unde să-l punem acum?”

Infiriera se gândi o clipă și spuse:

— „Vagonul nostru e plin de bolnavi, totuș, ar trebui să-l culcăm.”

O să-l iau cu mine până la stația următoare, și acolo am să-l bag în spital. Bine?”

Mișka e fericit, nu pentru că o să-l pue pe Serioșka în spital, nu,

deși se bucură și de asta; dar mai ales e fericit că există pe pământ oameni cumsecade. Greutatea e să-l găsești. Inima îi e ușoară, foamea parcă-l chină mai puțin. Infiriera rupe o bucată de pâine; Mișka e gata să plângă de bucurie.

— „Îți mulțumesc de mil de ori, doamnă.”

Se gândeste:

„Ah, dac'ar putea să mă ia și pe mine!”

Infiriera o îi vrăjitoare: A ghicit îndată gândul lui Mișka.

— „Unde o să te duci după aia?”

Mișka privi ochii miloși și mărturisii:

— „Așază-mă într'un colț, bună doamnă, n'o să spun nimănui!”

Există pe lume oameni cumsecade.

Inima lui s'a ușurat, foamea nu-i mai chină pântecul.

Mișka stă în vagonul spital și nu-și crede ochilor: e vis sau realitate?

Vagonul se sgudue și fuge. Roțile se ciocnesc, ritmând timpul.

Mișka, în colțul său, zâmbește, într'un somn de azur, în care i se confundă gândurile.

— „Unde se găsește acum Vanka, cu picioarele indoite? Unde sunt jarurile?”

Toate jarurile s'au stins deodată; n'au mai rămas decât roțile care cântă.

— „Tu, tu, tu! Tu, tu, tu!”

Pe urmă, tace și cântecul roților. Doarme.

CAPITOLUL XIII

Spitalul i-a plăcut: era văpsit și avea multe ferestre. Serioșka o și se însănoțească... o să i se dea să bea doctorie, o să i se dea prafuri în curând o să se poată scula. Și când o să se întorcă dela Tașkent! Mișka o să-l găsească. Câștigul o să fie bun, or să-și împartă pâinea ca să nu fie nici un fel de gelozie. Oricine poate să se îmbolnăvească, asta nu e un păcat.

Serioșka a fost dus pe o targă, până la intrarea în spital. Pe urmă, oamenii au plecat; multă vreme n'a mai venit nimeni. O coțofană că-râia prin copaci.

— „E semn rău; numai de nu i s'ar întâmpla ceva!”

Serioșka își recapătă conștiința și plânse:

— „Unde mă duci?”

— „E un spital aici, nu-ți fie frică!”

— „Și tu?”

— „Rămân aici cu tine.”

Mișka se așază pe prag, alături de targă și începu să povestească cum s'a găsit o femeie foarte bună, căreia i-a fost milă de el și le-a dat pâine. „Fără indoială că-l voi vindeca pe Serioșka!” a zis ea. „Știu eu un leac. Oricum, Mișka nu va pleca mai departe singur; o să se ducă la piață: e o piață în dosul gării, ca și la Buzuluk, și poți să cumperi acolo tot ce vrei. Serioșka să nu-i poarte pică, fiindcă s'au certat; în călătorie nu se poate altfel.

Își amintă de șurubul, pe care-l câștigase.

— „Tu crezi că-mi trebuie mie adevărat șurubul? La ce să-mi foio-sească? Am vrut doar să te necăjesc...”

Scoase șurubul din fundul buzunarului său cald și în puse în mâna lui Serioșka.

— „Iată. Pune-l de o parte.”

Și când porțile spitalului se deschiseră, și Serioșka trecu pragul, pentru vecl, Mișka fu cuprins de o părere de rău nemărginită, sim-țind cât era de singur. Lângă masa unde o femeie cu șorț alb inscria pe cei intrați, el povestea cu glasul oboșit:

— „Suntem țărani din cantonul Lopatin. Eu mă numesc Michailă

Dodonov, iar el Sergie Ivanici!”

— „Și numele lui de familie?”

Vai, Mișka a uitat numele de familie a lui Serioșka. Și doar odinioară îl avea pe limbă! Voi să spue porecla, dar femeia ceru numele lui adevărat.

— „Inscrieți-l cu numele meu: Michailă Dodonov, din cantonul Lo-patin!”

— „Știi să scri?”

— „Cum să nu!”

— „Semnează.”

Mișka se sprijini cu pieptul de masă și făcu o strămbătură de sior-tare. De multă vreme nu mai scrisese; pierduse îndemânarea. După ce semnă, se intristă.

Eși apoi din spital; șurubul rămăsese pe prag.

„A, Serioșka l-a uitat!”

Privi pe o fereastră, nimeni. Se cătără de marginea altei ferestre. Cineva îl amenință cu degetul. Se învărti în jurul spitalului, ca un că-țel fără adăpost și se întoarse pe prag.

— „Cum să facă să-i dea șurubul?”

Ușa se deschide: Cineva era dus pe o targă. Mișka crezu că era Se-rioșka, dar era o femeie moartă; avea picioarele goale. Câtă desnă-dejde! Lui Mișka îi foame, și-și plângea tovarășul:

„Pentru ce oare și-a uitat șurubul?”

CAPITOLUL XIV.

Mișka își petrecu toată ziua la târg, printre negustori și află cât valorează o fustă, o bluză, cât costă pâinea în bani. Era gata să-si scoată din traistă fusta bunicii, când a auzit pe niște țărani spunând a-proape de el:

— Kirghizii, dincolo de Orenburg, cumpără foarte scump tot felul de lucruri. Acolo trebuie să mergem.”

Mișka se gândi:

„O să mă aștept puțin.”

Încercă să cerșească; dar femeile în ținutul acesta sunt rele. Când le strigi: — „Mămucă — ele nici nu se uită la tine. Și dacă nu te lași:

— „Faceți-vă milă și pomană!” ele te amenință cu bătaia.

Ba chiar una dintre ele voi să-i bată pe Mișka. Auzise desigur c'a furat o bucată de pâine și începu să strige prin piață:

— „Ja seama, pungașule. De mult te văd cum dai târcoale pe aici!”

Mișka își vâri pe ochi căciula lui veche, și ca să scape de scandal se strecură de acolo. Dacă-l denunță la Orta-ceka, o să rămăie acolo în-chis o săptămână sau două, fără să-l întrebe nimeni nimic. O să-i ceară pașaportul: n'are. Mai bine să plece...

Nu-și amintă de Serioșka decât spre seară; îl prinse ca un clește de inimă.

„Dece nu te duci să-l vezi? Ai făgăduit.”

Gata să alerge, auzi pe țărani cari spuneau:

— „Se formează un tren pentru Tașkent. O să plece îndată.”

Dintr'asta capul lui Mișka se desface în două.

O jumătate porunci să meargă spre Serioșka, cealaltă îl amenința:

„nu te duce, o să întărzi!”

Prima jumătate îi șopti din nou la ureche:

„Nu ți-e rușine, să-ți părăsești tovarășul în țară străină? Nu vrei să-ți ții făgăduiala?”

Spitalul era departe. Un ultim rămas, bun, înainte de plecare și ori cum mai bine ca Serioșka să știe, decât să aștepte...

Cealaltă jumătate îl incredința:

„Voi nu v-ați înțeles doar pentru întâmplarea asta, alergii degeaba și apoi ai să pierzi trenul. Ai să mai rămâi încă o zi aici și apoi o noapte... În timpul ăsta ai fi făcut o sută de verste. Și dacă ai face-o inadins! Dar nu, tu n'o faci dinadins!...” Mișka se frământă multă vreme. Eși din gară, privind ba spre spital, ba trenul.

„Se mișcă sau nu?”

Trenul nu pornia.

Cinstea lui Mișka îl învinse nehotărârea, și îl împinse mai departe; alergă în goana mare până la ușa spitalului și se opri ulmit: trei ferestre erau negre, una singură era luminată. Găsi ușa închisă; se urcă până la fereastra unde lucia o lumină; cineva îl trase de cămașă:

— „Ce faci? Vrei să spargi geamul?”

Mișka se întoarse și văzu în fața lui un om, care ținea o mătură în mână.

— „Caut pe Serioșka”.

— „Care Serioșka?”

— „Dela noi, din cantonul Lopatin”.

— „Nu există nici un Serioșka aici, pleacă”.

— „Cum? Azi l'a adus și nu-i aici?”

În momentul ăsta o locomotivă flueră în gară.

„Trenul!”

Mișka fugi în goană; nici nu mai simțea pământul sub picioare. Ajuns la gară rămase amețit. Unii alergau în toate părțile, alții beau liniștiți ceaiul. Întrebă pe-un om care dete din umeri.

— „Habar n'am vericule; și eu aștept de patru zile... Încotro mergi?”

— „La Tașkent”.

— „Trenul din Tașkent a plecat de mult”.

— „A plecat?”

— „De bună seamă”.

Lovitura asta frânse mâinile și picioarele lui Mișka. Se repezi într'altă parte, se împiedică în întuneric, de-o femeie care aducea apă caldă, într-o găleată. Găleata se răsturnă, ea își fripse degetele. Femeea îi svârli găleata peste picioare și începu să țipe:

— „Arestați-l!”

Nu era un cerb care alerga, îndepărtând ramurile pădurilor, era Mișka, cel care rupea pământul fugind, cu desaga în spate. Inapoiia lui strigătele îi biciuiau urechile:

— „Puneți mâna pe hot! Puneți mâna pe hot!”

Țărani îi ținură calea.

— „Ei, fecior de lele!”

— „N'am făcut nimic, nu mă bateți!”

— „Chemați jandarmii!”

— „Uite, tovarășe jandarm, păcătosul ăsta...”

— „A furat desaga unei femei”.

— „Circulați!”

Oare pământul se învârteste, sau oamenii sar unii peste alții?

Nu. Nici pământul nu se învârteste, nici oamenii nu se îmbulzesc; ochii lui Mișka s'au turburat, capul lui se învârteste. Se găsește în mijlocul unui cerc de oameni alarmați, și limba nici nu i se mai poate mișca în gură. Vrea să vorbească, dar nu poate. O lacrimă i se prelinge pe față. Cine o să observe o lacrimă, în toată harababura asta? Oamenii nu văd decât desaga. Desnădejdea lui întărită pe țărani, îndobitociți de-o lungă așteptare în gară...

— „Căinele trebuie bătut!”

Jandarmul îi ia de braț:

— „Vino!”

„S'a isprăvit!”

Acesta e gândul unic al lui Mișka.

„Sunt pierdut!”

CAPITOLUL XV

Se lăsă dus la judecata cea din urmă; genunchii îi slăbesc; își aminteste de tat'său, de unchiu Nicanor, care se bătea cu pumnii mai bine decât oricine; inima i se umple de pică împotriva lui Serioșka.

„Tot ce se întâmplă e din vina lui”.

Dar Orta-Ceka nu e atât de înspăimântătoare pe cât credea. Seamănă cu Ispolkomul dela ei.

La o masă mare stă șeful în haină de piele; are într-o parte revolverul și pe șapcă steaua bolșevicilor. Șeful își scarpină mustața cu un deget și privește la Mișka, clipind din ochi.

— „Ce s'a întâmplat?”

— „A fost prins un copil, tovarășe Dunaev”, explică jandarmul.

— „Fără bilet?”

— „Dracu știe. Se zice că a furat un sac”.

— „Aprople-te”.

Mișka vine foarte supus: își ține degetele lipite de cusătura pantalonilor. Mâna stângă tremură de spaimă, picioarele i se moaie. I se pare că tavanul o să-i cadă în cap și că Orta-Ceka întreagă se clatină pe valuri.

Tovarășul Dunaev face intenționat, nu se grăbește. Aruncă din timp în timp o privire repede pe hârtie, și clipește din ochi, apoi privește la Mișka:

— „Cum te cheamă?”

Lui Mișka i se ridică părul în cap, nasul îi e fierbinte: nici n'are vreme să răsuflă.

— „Câți ani ai?”

— „Unsprezece ani-doisprezece”.

— „Frumos! Fumezi?”

— „Nu”.

— „Nu minții! Michailă Dodonov, noi știm tot...”

Observând un zâmbet pe buzele șefului, Mișka se gândește:

„Minte, nu știe nimic, dacă râde...”

Și șeful zâmbeste din nou.

— „De ce-ai furat sacul?”

Mișka se simte ușurat. Își spune iar:

„O să-i povestesc niște trăsnae; tot o să creadă”.

Și începe să povestească: de mult voia el și tat'său să plece la Tașkent; au luat bilet, pașaport, dar tata a murit pe drum. Mișka ar fi trebuit să-l ia biletul și pașaportul, dar nu s'a gândit și și-a continuat călătoria fără bilet. Pe urmă un alt copil din satul lor s'a agățat de dânsul, — mai cu voce, mai fără voce — fiindu-i frică să plece singur. Și el s'a îmbolnăvit. Poate să întrebe, că e la spital. Mișka s'a dus să-l vadă, când trenul a fluertat. Pe urmă i-a fost frică, a început să fugă și s'a împiedicat de o femeie. Era întuneric beznă. A vărsat găleata; femeea a început să țipe. La sgomotul ăsta țărani au crezut că'm fu-

rat. Dar e dăsașă lui, cea pe care-o are. Înăuntru se află alt sac și în sacul ăsta o cratiță și un pic de sare, pentru călătorie, și fusta bunicii. N'a furat niciodată.

Se desface desaga; e adevărat: un sac, o cratiță, sare, o fustă.

Tovarășul Dunaev privește la Mișka, își scarpină din nou mustața.

— „Tu nu știi că e oprit să călătorești fără bilet pe calea ferată?”

— „Desigur știu, da unde să mă duc? Mi-e atât de foame!”

— „Și ce vrei să faci la Tașkent?”

— „O să muncesc”.

— „Ce știi să faci?”

— „Ce o să-mi poruncească. Cine știe? Să curăț bălegarul, să ard...”

Dunaev șeful, dădu din cap, zâmbind.

— „Ei bine, iată, Michailă Dodonov, ești un băiat isteț. După regulament ar trebui să te pedepsesc, ca să te fac încă mai al dracului. Măine să vii să cari lemne cu femeile care n'au bilet. O să muncești puțin, pe urmă o să-ți lei iar calea. Dar la noi nu e îngăduit să călătorești fără să plătești. Ai înțeles?”

Mișka se aștepta la mai rău.

Părăsind Orta-Ceka cu jandarmul, îi spuse ușurat:

— „Nu mi-e frică de muncă. Ce-o să-mi dai, o să fac”.

(Va urma).

Superbe și ieftine

Novități

de Vară

**LA VULTURUL DE MARE
CU PESTELE IN GHIARE**

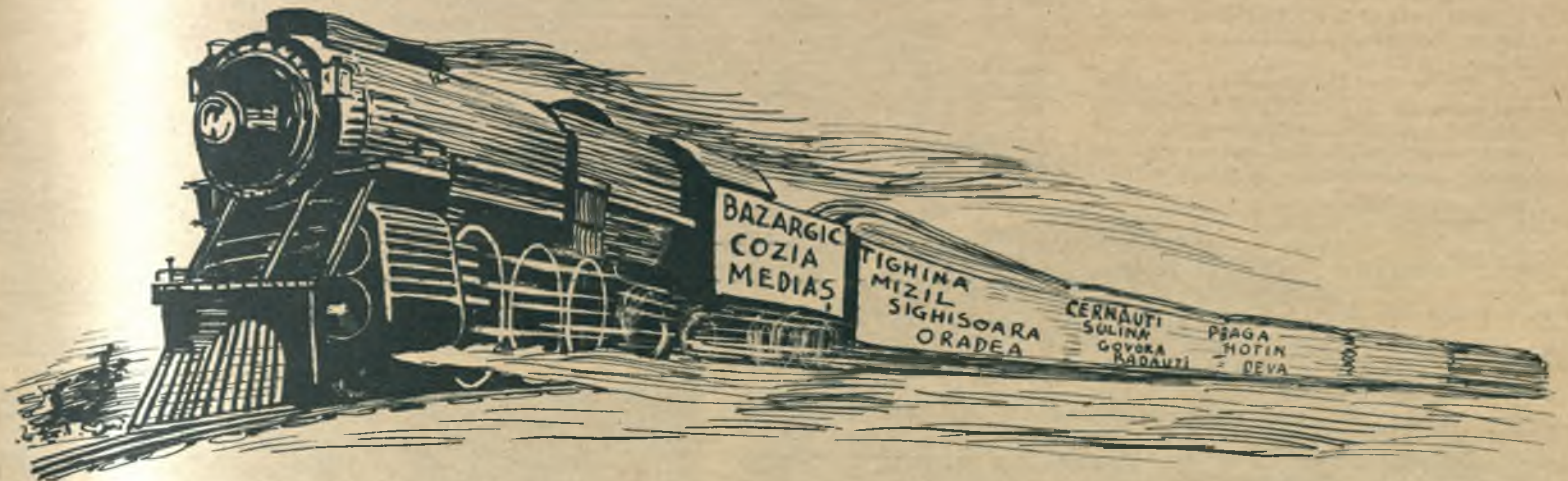
Theodor Atanasiu & Co

STR. BAZACĂ 1 STR. CAROL 76-78-80-82 STR. MALELOR 21

peurib realității

CONCURSUL NOSTRU PE LUNA AUGUST

Problema I-a (Trenul enigmă)

Cam așa își imaginează redactorul nostru de probleme distractive, trenul enigmă al revistei „Realitate Ilustrată”. Pe fiecare vagon se află unele localități. Natural, trenul enigmă nu va merge în nici una din aceste localități. Itinerariul său va rămâne tot așa de misterios, cum s'a anunțat dela început. Există însă o modalitate de a afla această rută, luând câte o silabă din fiecare cuvânt ce aparține unei grupe. Incercați...

Problema II-a (Aparatul defectuos)

Nouile noastre premii

Aztăzi, des, Was
ander'n, Rebus.
excellenta, einen, Ils
et ne, Kräukt ist,
des yeux, Freude, apare
revista, verront pas,

BCU Cluj / Central U

Deslegătorilor din numerele 289, 290, 291 și 292 li se va oferi, prin tragere la sorți, următoarele premii:

PREMIUL I-lea: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu șampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady”.

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, și cinci volume literare din Editura „Adevărul”.

CAȘTIGĂTORII CONCURSULUI PE LUNA IUNIE

Prin tragere la sorți, s'au distribuit următoarele premii:

1) 1500 lei, în numerar, d-lui Morariu Justin, funcționar, Slănic.

2) Două sticle cu șampanie, d-rei Marieta D. Grozeanu-București.

3) Un litru de apă de colonia, d-lui Șt. Gh. Ștefănescu, student, Pitești.

4) O pereche de ciorapi „Ady”, d-rei Mariana I. Melles, Zimnicea.

5) O cravată elegantă, d-lui Ionel Pitic, Mioara.

S'au mai acordat, de asemenea, și 5 (cinci) volume literare:

1) Romulus Ghergină (Săliște); 2) Bibi Săvulescu (Caracal);

3) Emil Boeru-Vlad (Făgăraș);

4) Otilia Buliga-Secureni (Hotin); 5) Dida Constantinescu-Seceleanu (Ialomița).

N. B. Premiile nu se expediază, decât în baza unei cărți poștale pe care s'a menționat adresa exactă, precum și premiul câștigat.

RED.

„Realitatea Ilustrată”

Revistă pentru toți!

Apare săptămânal cu fotografii de actualitate, reportajii, sport, modă, articole de știință popularizată, humor, cinematograf, articole sociale, jocuri distractive.

Cel mai mare tiraj. Imprimat la foto-rotogravură. De vânzare la toate chioșcurile de ziare. 32 pagini. Prețul 10 lei.

Abonament pe un an: 500 lei
pe 6 luni: 250 lei
pe 3 luni: 125 lei

A APĂRUT

Magazinul

No. 20 pe luna August

Un radio-amator și-a construit singur un aparat care — cum era și firesc — n'a avut selectivitatea suficientă spre a separa mulțumitor posturile de emisie.

Bucureștii, se auzia concomitent Parisul și Berlinul.

In figura de mai sus se exprimă grafic acest amalgam, dându-se cuvintele dela cele trei posturi. Ce anunță fiecare?

Astfel, în timp ce prînsese

Bon No. 20

pentru premiile de 50.000 lei

Numele
Adresa

Tăiați și păstrați acest bon spre a-l trimite împreună cu celelalte ce vor mai apărea, la sfârșitul concursului.

CUPON DE JOCURI

No. 289

Numele și prenumele

Adresa

Realitatea Ilustrată

Cupon de excursie

DE LUNI PÂNĂ DUMINICĂ

1. Immormântarea generalului Moșoi. Trupele defilează prin fața carului funebru.

2. In ziua de 2 August a murit cancelarul Ignaz Seipel. Era în vârstă de 56 ani. Publicăm o ultimă fotografie a defunctului.

3. Intre Bolivia și Paraguay există război, deși acesta n'a fost declarat. Fotografia noastră înfățișează trupele bolivieni din Asuncions, plecând pe câmpul de luptă.

4. Regele Alexandru al Jugoslaviei a făcut recent o călătorie în Muntenegru. Fotografia înfățișează pe suveran, în mijlocul populației.

5. Clara Zetkin, aleasă în Reichstagul German, deputată din partidul comunist, prezidează adunarea, fiind cea mai în vârstă. Pentru prima dată în istoria parlamentelor, o femeie este aleasă președință.

